

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
www.haus.pl

SPRAWOZDANIE

z działalności
Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej w roku 2013

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej z główną siedzibą w Gliwicach oraz drugim biurem w Opolu jest związkiem stowarzyszeń zrzeszającym polskie i niemieckie organizacje i instytucje współpracujące na rzecz budowania dobrych stosunków polsko-niemieckich; podejmuje także działania na rzecz pogłębiania integracji Polski z Unią Europejską. Uroczyste otwarcie Domu z udziałem Prezydenta Republiki Federalnej Niemiec prof. dr Romanem Herzogiem oraz – w imieniu Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego – prof. Danuty Hübner, szefowej Kancelarii Prezydenta RP, odbyło się 17 lutego 1998 r.

Działalność Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej (DWPN) ma na celu wspieranie budowy dobrych stosunków polsko-niemieckich we współpracy z mniejszością niemiecką, w oparciu o postanowienia Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 17 czerwca 1991r. między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec oraz wspieranie integracji Polski z Unią Europejską. Kooperacja partnerów polskich i niemieckich w ramach Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej bierze swój początek z pięcioletniej działalności w regionie Fundacji im. Friedricha Eberta. Inicjatorami utworzenia Domu byli posłowie do Bundestagu: Markus Meckel, Hartmut Koschyk, dr Friedbert Pflüger, dr Christoph Zöpel oraz senatorowie polscy prof. Dorota Simonides i prof. Gerhard Bartodziej.

W ramach związku stowarzyszeń współpracują następujące polskie i niemieckie instytucje i organizacje:

1. ze strony polskiej:

- Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce,
- Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach,
- Śląskie Stowarzyszenie Samorządowe w Leśnicy
- Towarzystwo Polsko-Niemieckie im. Stanisława Bieniasza,
- Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Gliwicach,
- Niemieckie Towarzystwo Oświatowe,
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego,
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim,
- Konserwatorium im. Josepha von Eichendorffa,
- Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w RP

2. ze strony niemieckiej:

- Towarzystwo Niemiecko-Polskie Zarząd Federalny,
- Fundacja im. Friedricha Eberta,
- Fundacja Konrada Adenauera.

Statutowymi celami Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej są:

- Wspieranie i pogłębianie przyjaznych stosunków polsko-niemieckich we współpracy z organizacjami i instytucjami mniejszości niemieckiej w Polsce, która jako naturalny pomost między narodami polskim i niemieckim wnosi cenny wkład do życia ich społeczeństw. Wspieranie mniejszości niemieckiej i jej dialogu z większością polską.
- Popularyzacja wiedzy i inicjowanie wspólnych przedsięwzięć w zakresie: nauki, kultury, historii, gospodarki, społeczeństwa i polityki obu krajów oraz propagowanie, zwłaszcza wśród młodego pokolenia, postaw wzajemnego zrozumienia i współpracy. Dialog interkulturowy i działania na rzecz odkrywania i pielęgnowania wielokulturowych tradycji Górnego Śląska z uwzględnieniem także niemieckiego dziedzictwa kulturowego regionu.
- Współpraca w zakresie budowania społeczeństwa obywatelskiego. Niwelowanie uprzedzeń i stereotypów. Współpraca w zakresie umacniania i rozwoju samorządności i decentralizacji oraz transformacji systemu gospodarczego i społecznego (restrukturyzacja Górnego Śląska).
- Działania w zakresie współpracy interregionalnej jak również działania na rzecz dynamizacji procesu integracji Polski z Unią Europejską.

Dom realizuje projekty edukacyjne i informacyjne w formie: konferencje, seminaria, szkolenia, warsztaty, wyjazdy informacyjne, publikacje, konkursy itp. w następujących dziedzinach: budowanie społeczeństwa obywatelskiego, decentralizacja i rozwój samorządności, propagowanie międzynarodowych standardów ochrony praw mniejszości narodowych, dialog interkulturowy, rozwój lokalny i regionalny, integracja Polski z Unią Europejską. Adresatami i partnerami tych działań są samorzady terytorialne, organizacje pozarządowe, mniejszość niemiecka, dziennikarze, środowiska nauki, polityki, kultury, młodzież.

W 2013 roku DWPN zrealizował ok. **80 przedsięwzięć / projektów** przy czym są to zarówno pojedyncze projekty jak i projekty składające się z kolejnych poddziałań i tak np. Historia Lokalna, w której zostało zrealizowanych **76 spotkań w 15 wybranych gminach i powiatach województwa śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego. Bezpośrednimi odbiorcami** projektów była grupa **około 10.000 osób głównie z Polski i Niemiec**. Przedsięwzięcia adresowane i realizowane we współpracy z młodzieżą zajmują priorytetowe miejsce w naszej działalności. Należy zwrócić także uwagę na grupę ok. **20 tysięcy** odbiorców miesięcznie, cotygodniowego dodatku Heimat, który ukazywał się w Nowej Trybunie Opolskiej, największej regionalnej gazecie w województwie opolskim.

Strona internetowa DWPN **www.haus.pl** odnotowała w ciągu 2013 roku ok. **130 tyś odwiedzin (ok. 1083 miesięcznie i ok. 361 dziennie)**. Dodatkowo były prowadzone **strony projektowe: e-historie.pl oraz bilingua.haus.pl, www.media.haus.pl, www.roefs.opole.pl**.

Przy Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej działa **Centrum Europejskie**, które zostało uroczystie otwarte 14 grudnia 1999 roku w obecności m.in. głównego negocjatora ze strony rządu RP z Komisją Europejską, ministra Jana Kułakowskiego. Od 2008 roku przy DWPN działa również **Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego**.

W 2013 roku zbiory biblioteki DWPN, która została użyczona Gliwickiej Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i tym samym dołączyła do jej zbiorów bibliotecznych, zasililo **80 nowych tytułów**.

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej posiada w swoich zbiorach również wystawy, które dotyczą zarazem tematów aktualnych, jak i historycznych, regionalnych, jak i międzynarodowych, łączą kulturę, politykę i sport, losy narodów w kontekście europejskim oraz regionalnym.

Nasze **tematyczne wystawy** są udostępniane bezpłatnie wszelkim instytucjom kulturalnym oraz ośrodkom edukacyjnym. Spotykają się one nieustannie z dużym zainteresowaniem i uznaniem historyków, dziennikarzy, przedstawicieli instytucji kulturalnych i edukacyjnych, w tym nauczycieli, młodzieży, osób prywatnych oraz multiplikatorów. Wystawy DWPN zagościły w 2013 roku m.in. w **Muzeum Ziemi Górnośląskiej** w Ratingen (NRW), na **Stadionie Śląskim** w Chorzowie oraz na obiekcie sportowym **Zespołu Sportowego „Ruchu Steblów”**.

WYBRANE PROJEKTY DOMU WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ ZREALIZOWANE W 2013 ROKU

Obszar I

Wzmacnianie demokracji, poszanowanie praw człowieka oraz rozwój pluralistycznego społeczeństwa obywatelskiego

Konferencja „Decentralizacja szansą czy zagrożeniem dla stabilności i rozwoju regionu oraz państwa” 5 listopada 2013 r., Katowice

Celem organizowanej konferencji było podjęcie otwartej dyskusji na temat stopnia decentralizacji państwa polskiego, oceny przeprowadzenia reformy samorządowej w Polsce, jak i funkcjonowania dzisiejszych samorządów w kontekście zagrożeń oraz szans, które niesie za sobą proces decentralizacji dla regionu i kraju.

Tematem, który od wielu lat pozostaje aktualny na Górnym Śląsku i regularnie powraca w dyskusjach, wywołując skrajne reakcje, jest propozycja przeprowadzenia szerokiej reformy państwa, polegającej na przekształceniu Rzeczypospolitej Polskiej w państwo regionalne, a w dalszej perspektywie federalne. Reforma ta miałaby skutkować powstaniem autonomii śląskiej.

Gośćmi naszej konferencji byli: **sędzia Jerzy Stępień** - Senator I i II kadencji, prezes Trybunału Konstytucyjnego 2006-2008, **dr Aleksander Nelicki** - ekspert Koalicji Powiatów, doradca wiceministra spraw wewnętrznych i administracji 1998 - 2001, współautor „Raportu o stanie samorządności terytorialnej w Polsce”, **dr Małgorzata Tkacz-Janik** - Radna Sejmiku Śląskiego, **Kazimierz Górski** - Prezydent Miasta Sosnowiec, **Dieter Przewdzing** - Burmistrz Miasta Zdzeszowic. Spotkanie moderował **Marek Twaróg** – Redaktor naczelny Dziennika Zachodniego.

Obszar II

Kampania informacyjno-edukacyjna: Członkostwo Polski w Unii Europejskiej ważnym elementem dobrosąsiedzkich i przyjaznych stosunków między Polską a Niemcami

Spotkanie z cyklu „Rozmowy o Niemczech” „Rozmowy o Niemczech. 17 czerwca 1953 r. 60-ta rocznica powstania w NRD” 27 czerwca 2013 r., Opole

Dom Współpracy Polsko Niemieckiej wraz Fundacją Konrada Adenauera w Polsce także w tym roku kontynuował ten cieszący się niezwykłą popularnością cykl spotkań. Do udziału każdorazowo zapraszamy jedną z osobistości polskiego i niemieckiego, a także europejskiego świata polityki,

nauki i mediów. „Rozmowy o Niemczech”, „Rozmowy o Polsce i Niemczech”, „Rozmowy o Europie” stanowią dla mieszkańców regionu doskonałą platformę dyskusji o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszego regionu, Polski oraz Europy, jak i stwarzają niepowtarzalną możliwość spotkania i dyskusji z interesującymi oraz znaczącymi osobistościami reprezentującymi świat polityki, nauki i mediów.

27 czerwca 2013 r., w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego odbyły się niezwykle: „Rozmowy o Niemczech” zorganizowane przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundację Konrada Adenauera w Polsce.

Gościem honorowym spotkania był: **Rüdiger Freiherr von Fritsch**, Ambasador RFN w Polsce, wybitny niemiecki dyplomata, autor książki: „Stempel do wolności. Ucieczka z Niemiec do Niemiec”. W dyskusji panelowej prócz Ambasadora udział wzięli: **dr Kazimierz Wóycicki**, historyk Uniwersytetu Warszawskiego, b. dyrektor Instytutu Polskiego w Lipsku i Düsseldorfie, **Joanna Hassa**, Przewodnicząca Związku Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Polsce - jako swoisty głos przedstawiciela młodego pokolenia. Dyskusję moderowała **Monika Sieradzka**, dziennikarka, Kierownik Redakcji Publicystyki TVP 2.

Ambasador RFN w Polsce wygłosił referat wprowadzający pt.: „17 czerwca 1953 r.-60ta rocznica powstania w NRD”, w którym w skomasowany, ale i przystępny sposób nakreślił tło, przebieg oraz cele wydarzeń czerwcowych z 1953 r. w NRD. 17 czerwca 1953 r., na ulice wyszli mieszkańcy Niemiec wschodnich w liczbie miliona. Nie tylko w Berlinie, ale i w 700 innych miejscowościach. Protestujący domagali się wolnych wyborów, godnych warunków życia oraz swobodnej działalności wszystkich partii. Rewoltę krwawo stłumiono - około 15 tysięcy ludzi aresztowano, 2 tysiące usłyszało wyroki, zginęło około 100 osób.

Rozmowom o Niemczech towarzyszyła wystawa w holu przed salą Ostrówek, pt.: „Opozycja i opór w NRD” będąca częścią polsko-niemieckiej wystawy: „Polacy i Niemcy przeciwko komunistycznej dyktaturze”. Po zakończeniu spotkania odbył się finał wystawy, zaś mieszkańcy Opola i woj. opolskiego mogli zwiedzać ją od 17 czerwca, kiedy to zawisła w progach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Rozmowy o Niemczech odbyły się pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Opolskiego - Józefa Sebesty, który wygłosił słowo wstępne rozpoczynające spotkanie.

Spotkanie z cyklu „Rozmowy o Polsce i Niemczech”
„Pamięć – Brzemie i uwolnienie. Niemcy wobec nazistowskiej przeszłości (1945–2010)”
Spotkanie z prof. dr hab. Anną Wolff-Powęską
14 listopada 2013 r., Katowice

Gościem tego spotkania była **prof. dr hab. Anna Wolff-Powęska**, wybitna specjalistka w zakresie stosunków polsko-niemieckich oraz przewodnicząca Rady Naukowej Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie, autorka publikacji „Pamięć – Brzemie i uwolnienie. Niemcy wobec nazistowskiej przeszłości (1945–2010)”, wyróżnionej nagrodą KLIO za wybitny wkład w badania historyczne.

Spotkanie poświęcone było wybitnej pracy prof. dr hab. Wolff-Powęskiej, traktującej o niemieckiej pamięci o narodowym socjalizmie oraz jego percepcji w niemieckim społeczeństwie od czasów powojennych do współczesności. Wspólnie analizowaliśmy, jak kształtowała się w tym okresie pamięć naszych sąsiadów o ich dramatycznej i trudnej przeszłości. Rozmowa moderowana była przez **Sebastiana Rosenbauma**, historyka Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

**Spotkanie z cyklu „Rozmowy o Europie”: „Budżet Unii Europejskiej na lata 2014 - 2020.
Nowe perspektywy finansowe dla Polski”
4 grudnia 2013 r., Gliwice**

4 grudnia naszym gościem była Pani **prof. dr hab. Danuta Hübner**, która po 15 latach - w 1998 r. prof. Hübner otworzyła Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach - odwiedziła ponownie siedzibę DWPN w Gliwicach.

Dzięki uprzejmości Prezydenta Miasta Gliwice spotkanie odbyło się w Ratuszu Miejskim. Tematem spotkania był budżet Unii Europejskiej na lata 2014 - 2020 oraz finansowanie Polski ze środków Unijnych. Podczas spotkania Pani prof. Hübner przybliżyła uczestnikom procesy tworzenia budżetu Unii oraz kwestie podziału środków finansowych pomiędzy poszczególnymi krajami. W ostatniej części spotkania, goście mieli okazję zadać pani prof. Hübner wcześniej już przygotowane oraz przemyślane pytania. Spotkanie prowadził **dr Rafał Riedel** z Uniwersytetu Opolskiego.

**„Mój Głos w Europie” – debaty szkolne
wrzesień - grudzień 2013 r.**

Debaty miały miejsce w szkołach pięciu miast województwa opolskiego i śląskiego tj.: Gliwice, Tychy, Pszczyna, Wołczyn oraz Dobrzeń Wielki. W każdej z debat wzięło udział około 60 uczniów. Referentami ww. debat była: Pani **dr Magdalena Mazik-Gorzelańczyk** - Prezes Fundacji Kształcenia Zawodowego i Międzykulturowego „Faveo” we Wrocławiu, trener w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży Mikuszewo, znawca polsko-niemieckiej wymiany młodzieży oraz Pani **Agnieszka Biela** – psycholog, trenerka umiejętności społecznych, właścicielka „Skrzydlatej Żyrafy” – ośrodka twórczego rozwoju.

Debaty składały się z trzech części. W pierwszej części uczestnicy przygotowali się merytorycznie do debaty. W części drugiej młodzież miała okazję wykazać się kreatywnością oraz zdolnościami plastycznymi i zaprojektować plakat bądź rysunek związany z tematem. Ostatnia część spotkania została poświęcona tytułowej debacie. Dwa zespoły dyskutowały na zadany temat wymieniając się argumentami za i przeciw. Rolą publiczności była ocena owych argumentów i wyznaczenie lepszej strony. Szkoły, które wzięły udział w debatach miały 5 tematów do wyboru:

- 1. Bezrobocie wśród młodych ludzi w Europie. Czy opłaca się jeszcze studiować?**
- 2. Solidarni wobec kryzysu gospodarczego w krajach UE**
- 3. Walka o parytety w zatrudnieniu**
- 4. Obowiązkowy "gap year" dla wszystkich młodych obywateli Unii Europejskiej, którzy kończą szkołę średnią.**
- 5. Czy UE jest gotowa przyjąć nowe kraje członkowskie?**

**„Europa wyzwaniem dla nas wszystkich - partycypacja obywatelska”
październik - listopad 2013 r.**

Uczestnicy gry pod okiem sześciu doświadczonych trenerów wcielili się w przypisane role, biorąc tym samym udział w symulacji procesów uchwalania prawa w Unii Europejskiej. Przedstawiana przez nas gra stanowi formę uczenia się poprzez symulację i odgrywanie ról zgodnie z zaplanowanym scenariuszem, dzięki czemu daje okazję do rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji. Role pozostawiają „aktorom” swobodę w tworzeniu osobowości ich postaci tak, aby mogli działać

w sposób indywidualny, podejmując własne decyzje w przestrzeni fikcyjno-realnej. Proces nauczania jest tak samo ważny, jak sama zabawa.

Gra symulacyjna skierowana była do **wszystkich młodych osób w wieku od 16 do 19 lat**, zainteresowanych polityką, przestrzenią społeczną i prawami mniejszości, oraz chcących zapoznać się z procesami podejmowania społecznych i politycznych decyzji. Istotna była także chęć do dyskusji i wyrażania swoich poglądów oraz umiejętność negocjacji, pracy w zespole i odgrywania przydzielonej roli.

Gra miała charakter kompleksowy: obejmowała kolejno etapy warsztatowego przygotowania do pracy w grupie, wprowadzenia do odgrywania ról przez uczestników, symulacji obrad organów ustawodawczych Unii Europejskiej oraz podsumowania gry.

Główną sytuacją problemową w opisywanej grze symulacyjnej stanowiło przeprowadzenie tzw. zwykłej procedury ustawodawczej wobec wniosku ustawodawczego wystosowanego przez Komisję Europejską, który dotyczył wprowadzenia obowiązkowej opłaty za studia.

Konkurs fotograficzny „Ukryta Europa” październik - grudzień 2013 r.

Konkurs fotograficzny „Ukryta Europa” miał przypomnieć oraz zwrócić uwagę na często nieznane lub zapomniane miejsca, obiekty w Polsce, które stanowią przykład sztuki, kultury, architektury europejskiej lub upamiętniają wydarzenia historyczne, które zaistniały w kontekście europejskim i mają znaczenie nie tylko regionalne, ale posiadają odniesienie do historii i dziejów Europy. Zadaniem uczestników konkursu było odnalezienie takich „perełek” w swojej okolicy. Po upływie terminu jury w składzie: **dr Piotr Muschalik** – Akademia Sztuk Pięknych, **Dawid Smolorz** – historyk, autor wielu projektów kulturalnych, **Rafał Bartek** – Dyrektor Generalny Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej wyłoniło zwycięzców oraz wyróżnionych, na których czekały laptopy, tablety oraz aparaty. 11 grudnia 2014 roku odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród, na której pojawiliśmy laureaci nagród, jak i wiele osób zainteresowanych projektem.

Pokłosiem konkursu było stworzenie kalendarza z dwunastoma najciekawszymi pracami przedstawiającymi „Ukrytą Europę” oraz interaktywnej mapy, która tworzy swoisty szlak zabytków.

Prace, które zostały nagrodzone oraz wyróżnione najlepiej oddają i wpisują się w ideę konkursu, a przy tym odznaczają się wyjątkowymi walorami artystycznymi. Niesamowite miejsca oraz obiekty zostały uchwycone w niebanalny sposób, tworząc tym samym niezapomniany kalendarz odkrytego na nowo dziedzictwa Europy.

Debata „Przyszłość waluty Euro w Polsce i regionie” 27 listopada 2013 r., Opole

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacja Konrada Adenauera w Polsce byli organizatorami debaty „Przyszłość waluty euro w Polsce i regionie”, która odbyła się 27 listopada na Uniwersytecie Opolskim. Wraz z **prof. Dariuszem Rosatim**, polskim ekonomistą i posłem, posłem **Ryszardem Gallą** oraz **Claudiusem Badurą**, prezesem Izby Gospodarczej „Śląsk” zastanawialiśmy się nad szansami i zagrożeniami wynikającymi z przyjęcia przez Polskę waluty euro. Zobowiązanie Polski do przyjęcia waluty euro wynika wprost z przystąpienia do struktur Unii Europejskiej. Moment, w którym polski złoty zostanie ostatecznie zastąpiony przez euro nadal jednak nie jest znany, a Polska wciąż stoi przed wyzwaniami związanymi ze spełnieniem kryteriów z Maastricht.

Z drugiej strony poparcie społeczne w Polsce dla wprowadzenia euro osłabło w ostatnich latach, na co wpływ ma również bieżąca sytuacja ekonomiczna Unii Europejskiej. W społeczeństwie występuje dywersyfikacja poglądów. Obywatele boją się podwyżek i zahamowania tempa wzrostu gospodarczego, przedsiębiorcy widzą natomiast konkretne zyski związane z przyjęciem nowej waluty. Gdzie zatem występują ryzyka dla Polski, gdzie potencjalne zyski, które grupy społeczne skorzystają najwięcej, a które odczują największy ciężar. Jakie korzyści dla gospodarki Polski przyniesie wspólna waluta. Wreszcie czy społeczeństwo polskie ma się czego obawiać. Na te i inne pytania, staraliśmy się odpowiedzieć z pomocą zaproszonych ekspertów podczas debaty.

Obszar III

Popularyzowanie wielokulturowego dziedzictwa Górnego Śląska w myśl motto „Bez znajomości historii regionu nie można odpowiedzialnie kształtować jego przyszłości i wzmacniać wzajemnej akceptacji i integracji różnych grup społecznych oraz identyfikacji mieszkańców z ich regionem”

**Wystawa pt.: „Pierniki – podróż do krainy zmysłów...
przez Śląsk, Łużyce Górne i 900-letnią kulturę kulinarną w Europie Środkowej”
luty – grudzień 2013 r., m.in. Königswinter (NRW), Opole**

Projekt realizowany był przez Dom „Śląsk” (Haus Schlesien) w partnerstwie z Muzeum Śląskim w Zgorzelcu, Starą Piernikarnią w Weißenbergu, Piernikowymi Warsztatami Pokazowymi w Pulsnitz, Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz innymi instytucjami. Przy opracowaniach merytorycznych współdziałał **dr Gerhard Schiller**, historyk z Opola.

W ramach projektu przygotowana została wystawa przedstawiająca za pomocą 21 bogato ilustrowanych tablic ponad 900-letnią historię najpopularniejszej słodyczy Europy Środkowej, jaką jest piernik. Wystawa pozwala na prześledzenie prastarego rzemiosła piernikarzy, światowego handlu oraz tradycji i zwyczajów, związanych z piernikiem, poczynając od średniowiecza aż po współczesność.

Jako element towarzyszący wystawie przygotowano dwujęzyczny polsko-niemiecki materiał informacyjny, m.in. broszury oraz ulotki. Ponadto przygotowane zostały materiały oraz produkty konieczne do przeprowadzenia praktycznych warsztatów w ramach wystawy. W ten sposób dzieci oraz dorośli mogą poznać składniki i przyprawy piernika w naturze. Część wystawy stanowią również wybrane eksponaty, a wystawa w ten sposób uzupełniana może być przedmiotami własnych zbiorów danego muzeum.

Wystawę o piernikach zwiedzić można w Centrum Dokumentacyjno-Informacyjnym Domu „Śląsk” w terminie od 9 listopada 2013 r. do 2 lutego 2014 r. W następnej kolejności wystawa będzie do obejrzenia w wybranych muzeach na Górnym Śląsku.

Wystawa pt.: „Po plebiscycie na Górnym Śląsku. Polska i niemiecka mniejszość narodowa w Prowincji Górnos Śląskiej i województwie śląskim 1922-1939”

Na wystawie prezentowane są zbiory reprezentatywne dla trudnego okresu w historii Górnego Śląska, jakim był czas poplebiscytowy. Stanowią je różnego rodzaju dokumenty, fotografie, listy, wydawnictwa i drobne druki propagandowe, prasa śląska, odznaki i medale pamiątkowe, sztandary i inne eksponaty. Znajdują się wśród nich zbiory unikatowe: na przykład jedyny zachowany egzemplarz „Leksykonu Polactwa w Niemczech”.

Na wystawie znalazło się wiele interesujących fotografii tematycznie związanych z działalnością polskich organizacji jak i mniejszości niemieckiej. Szereg ciekawych materiałów dotyczących mniejszości niemieckiej zamieszkującej przed II wojną światową województwo śląskie pozyskano z dziewięciu górnośląskich muzeów. Jak dotąd w muzeach województwa śląskiego nie było wystawy poświęconej wyłącznie mniejszości niemieckiej. Na wystawie Muzeum Śląska Opolskiego prezentowane są m.in. cenne eksponaty dokumentujące życie kulturalne mniejszości – dzieła niemieckich malarzy z przedwojennego województwa śląskiego, dokumentacja aktywności oświatowej (świadectwa szkolne z „minderhajtek”), ulotki wyborcze i legitymacje partyjne oraz Związkowe, egzemplarze głównych tytułów prasowych mniejszości (np. „Kattowitzer Zeitung”), medale i znaczki sportowe, ulotki reklamowe niemieckich firm, plakaty Niemieckiej Gminy Teatralnej, ponadto fotografie czołowych działaczy i przedstawicieli mniejszości, zdjęcia obiektów należących do organizacji niemieckich itp.

Wystawa po raz pierwszy dokumentuje i pokazuje wiele rzadkich aspektów z życia i działalności zarówno polskiej jak i niemieckiej mniejszości narodowej w latach 1922-1939.

Głównym celem wystawy jest zapoznanie współczesnego widza ze „świadectwami czasu” mniejszości narodowych zamieszkujących w okresie międzywojennym teren Górnego Śląska. Skutkiem podziału terenu plebiscytowego było zaistnienie przeszło półmilionowej mniejszości polskiej zamieszkującej ówczesną Prowincję Górnośląską oraz ćwierćmilionowej mniejszości niemieckiej pozostałej w polskim przedwojennym województwie śląskim.

Poświęcenie ekspozycji temu słabo znanemu tematowi stanowi cenne dopełnienie całości i zajmujący materiał do porównań. Szersze spojrzenie na proces, jaki miał miejsce po podziale Górnego Śląska pozwoli na wszechstronne ukazanie historii regionu i przybliży jego mieszkańcom złożoność tego zagadnienia.

”Historia lokalna na przykładzie wybranych powiatów, miast i gmin”

Gminy: Chrzastowice, Prószków, Głuchołazy, Prudnik, Leśnica, Grodków, Krapkowice,

Reńska Wieś, Gogolin

Powiaty: Olesno, Tarnowskie Góry, Nysa, Racibórz, Góra

Miejscowości: Szemrowice

kwiecień - grudzień 2013 r.

Projekt Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej miał za zadanie przeciwdziałać myśleniu w kategoriach wrogości, które odcisnęło się głębokim piętnem w świadomości ludzi. Społeczeństwu polskiemu, a w szczególności społecznościom zamieszkującym dawne tereny niemieckie, prezentowany był krytyczny i kompleksowy obraz przeszłości, uwzględniający przede wszystkim kulturową różnorodność Śląska.

Realizacja projektu, a co za tym idzie poszerzenie wśród społeczności lokalnej wiedzy o historii, tradycji i korzeniach kulturowych regionu, przyczyniła się do wzmocnienia akceptacji ludności większościowej wobec faktu życia na tym samym terenie mniejszości narodowej. Umożliwienie podczas spotkania prezentacji różnych poglądów na temat przeszłości regionu i rzeczowej dyskusji nad nimi, wspomogło integrację różnorodnych grup społecznych, żyjących na tym samym terenie.

„Historia lokalna” wspierała rozwój poczucia więzi łączących ludzi żyjących na Śląsku z ich „małą ojczyzną”. Potrzeba i dążenie do poznawania i zaakceptowania specyficznej tożsamości regionalnej są na Śląsku szczególnie widoczne. Projekt promował budowanie więzi lokalnych i regionalnych oraz kreowanie nowej tożsamości regionalnej.

Projekt był realizowany w okresie od kwietnia do końca grudnia 2013 r., na terenie województwa opolskiego, śląskiego i dolnośląskiego. W ramach Historii Lokalnej odbywały się wykłady połączone z dyskusją, konkursy dla dzieci i młodzieży oraz wycieczki historyczno-krajoznawcze, wydane zostały również dwie publikacje.

Głównym działaniem projektu był cykl wykładów, podczas których wygłaszano referaty. Ponadto po usłyszeniu prelekcji uczestnicy spotkania mieli możliwość zadawania pytań referentowi, co nierzadko powodowało wywiązanie się żywej dyskusji. Było to uwarunkowane nie tylko dużym zainteresowaniem mieszkańców danego regionu dziejami i historią swej „małej ojczyzny”, ale również faktem, iż byli oni świadkami niektórych wydarzeń, bądź znają je z przekazów swoich przodków.

W roku 2013 prelekcje odbywały się na terenie gmin i powiatów, które już od dłuższego czasu realizują projekt, a także w takich gminach, jak Reńska Wieś, Góra, czy Gogolin, które dopiero przystąpiły do projektu lub do niego powróciły.

Tematy spotkań obejmowały historię, tradycję, wielokulturowe dziedzictwo, jak również elementy krajoznawcze danego regionu. Do sprawozdania dołączono zestawienie realizowanych działań projektowych. Zestawienie zawiera m.in. tematy poszczególnych spotkań.

Drugim działaniem w ramach projektu była organizacja konkursów dla dzieci i młodzieży. Zostało zorganizowanych łącznie 4 konkursy przez następujących partnerów: powiat oleski, gmina Reńska Wieś, gmina Prószków, gmina Chrzastowice.

W powiecie oleskim zrealizowany został w ramach „Historii lokalnej” już po raz piętnasty konkurs wiedzy o powiecie oleskim, którego organizatorem było Starostwo Powiatowe w Oleśnie. Finał XV Konkursu odbył się 29 kwietnia 2013 r. w Zespole Szkół w Oleśnie. Konkurs odbywał się według harmonogramu: eliminacje szkolne w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, eliminacje szkolne w szkołach ponadgimnazjalnych, eliminacje gminne dla szkół podstawowych i gimnazjów, półfinał, finał. Finał składał się z dwóch części: pisemnej i ustnej, w wyniku, której wyłoniono 5 finalistów rywalizujących o najlepsze miejsce. Uczestnicy konkursu wykazali się ogromem wiedzy z zakresu historii, życia społecznego, przyrody, geografii oraz dnia dzisiejszego naszego powiatu. Na zakończenie Starosta Oleski, pan **Jan Kus** wręczył laureatom dyplomy i nagrody rzeczowe.

17 maja 2013 r. na terenie gminy Reńska Wieś ogłoszono konkurs fotograficznego pt. „Zabytkowa architektura sakralna - kaplice, kapliczki i krzyże przydrożne w gminie Reńska Wieś”. Do wszystkich DFK oraz do szkół na terenie gminy dostarczono plakaty promujące konkurs, oraz regulaminy i karty zgłoszeń. Umieszczono je również na stronie www.renskawies.pl, oraz na profilu FB DFK Reńska Wieś. Informację o konkursie zamieściła na swoich łamach również Nowa Gazeta Lokalna w Kędzierzynie-Koźlu. Do konkursu przystąpiło 11 uczestników, którzy w regulaminowy sposób złożyli prace konkursowe do 31 sierpnia 2013. Jury składające się z przedstawicieli DFK Reńska Wieś oraz GOK Reńska Wieś wyłoniło laureatów. Wręczenie nagród nastąpiło 15 września.

Gmina Prószków oraz Stowarzyszenie Szerokie Horyzonty z Prószkowa były organizatorem konkursu fotograficznego pn. „Kapliczki i krzyże przydrożne”. Celem konkursu było prezentowanie i promocja twórczości fotograficznej poświęconej Gminie Prószków, ukazanie wielokulturowej przeszłości i teraźniejszości Gminy Prószków, wzbudzanie zainteresowania przeszłością Prószkowa i najbliższych miejscowości w kontekście ich wielokulturowości. Zamiarem organizatora konkursu było zebranie bogatego archiwum fotografii prezentujących Gminę Prószków w różnych aspektach. Konkurs służył zwiększeniu zainteresowania przede wszystkim młodzieży ciekawą formą spędzenia czasu wolnego oraz rozwoju wyobraźni i postawy aktywnego, kreatywnego rejestratora rzeczywistości. Jury, powołane przez zarząd Stowarzyszenia Szerokie Horyzonty, wyłoniło laureatów i przyznało w dniu 14 października 2013 r. nagrody.

W ramach projektu Gmina Chrzastowice wraz z GBP w Chrzastowicach zorganizowała konkurs literacki „Moja ołma opowiadała mi o tradycjach i zwyczajach naszej gminy”, który był skierowany do uczniów gimnazjum i klas IV-VI szkół podstawowych. W konkursie wzięło udział 15 uczniów.

Jury przyznało punkty i wybrało laureatów, którzy otrzymali nagrody książkowe. Nadesłane prace spełniały cele konkursu i prezentowały wysoki poziom. Czytając je jury odczuwało zaangażowanie autora i więź międzypokoleniową.

Konkursy to ciekawy sposób zainteresowania młodych ludzi historią, kulturą i tradycją ich najbliższego otoczenia. Dzięki organizowanym konkursom młodzież ma możliwość przeżycia w interesujący sposób swego rodzaju przygody, podczas odkrywania wielokulturowego dziedzictwa ziemi, na której żyją. Podczas przygotowywania do konkursów sami odkrywają, wcześniej im nieznane wątki i elementy historii ich „małej ojczyzny”, co przyczynia się do poszerzenia wiedzy na temat ich regionu, a ponadto wzmacnia poczucie przynależności i tożsamości regionalnej.

Obok konkursów bardzo ciekawą oraz aktywną formą poznawania i odkrywania przeszłości swego regionu są wycieczki historyczno-krajoznawcze, których w roku 2013 odbyło się osiem. Wycieczki zorganizowali następujący partnerzy: gmina Grodków, powiat nyski, gmina Reńska Wieś (DFK Reńska Wieś), gmina Prószków, gmina Głucholazy, Gmina Leśnica (DFK Raszowa) powiat tarnogórski, powiat oleski.

Gmina Grodków już tradycyjnie zorganizowała wycieczkę historyczno-krajoznawczą dla uczestników konkursów regionalnych. Wycieczka historyczno-krajoznawcza: „Zabytki ziemi grodkowskiej” odbyła się 17 czerwca 2013 r.. Wycieczka obejmowała następującą trasę:

Jędrzejów (park przypałacowy i pałac, kaplicę grobową),

Sulisław: (park przypałacowy Pałac)

Wierzbnik (krzyż pokutny i park przypałacowy)

Osiek Grodkowski: (park przypałacowy i Pałac)

Głębocko: prywatny skansen

Wycieczka historyczno- krajoznawcza dla uczestników gminnych konkursów regionalnych ma na celu pokazanie piękna małej ojczyzny. Dzieci, młodzież i nauczyciele uczestnicząc w wycieczce mogą obejrzeć zabytki z terenu całej gminy. Jest to także okazja do spotkania z regionalistami z poszczególnych miejscowości, którzy chętnie dzielą się swoją bogatą wiedzą.

Rowerowa wycieczka krajoznawczo-historyczna po Ziemi Nyskiej „Śladami historii Ziemi Nyskiej” odbyła się 15.06.2013 r.. Trasa obejmowała: Nysa – Biała Nyska – Siostrzechowice – Buków – Kałków – Łąka – Kijów – kamienna Góra – Koperniki (długość trasy 30 km). W rajdzie uczestniczyło ponad 50 osób. Trasa wycieczki wiodła przez miejsce związane z historią ziemi nyskiej, o których opowiadał przewodnik z PTTK. Podczas wycieczki uczestnicy mieli okazję usłyszeć ciekawe legendy, zobaczyć i posłuchać historii jednego z najstarszych kościołów na Śląsku – narodzenia NMP w Kałkowie, czy zwiedzić renesansowy Pałac w Siostrzechowicach.

Wycieczka „Napoleońskim szlakiem w Gminie Reńska Wieś” odbyła się 18.08.2013 r. i miała na celu przybliżenie uczestnikom pamiątek i historii z czasów oblężenia Twierdzy Koźle podczas wojen napoleońskich, ze szczególnym uwzględnieniem obecności żołnierzy bawarskich. Trasa wycieczki liczyła ponad 30 km i wyglądała następująco: Reńska Wieś- Większyce – Komorno – Kamionka – Mechnica – Poborszów – Komorno _ Radziejów – Reńska Wieś. W trakcie odwiedzania kolejnych obiektów w na trasie prowadzący wycieczkę opowiadał historię oblężenia Twierdzy Koźle, ze szczególnym uwzględnieniem elementów dotyczących obecności Bawarczyków na terenie mniejszości obecnej gminy Reńska Wieś.

W dniu 19 października 2013 r. w ramach projektu „Historia lokalna na przykładzie wybranych powiatów, miast i gmin” odbyła się wycieczka do Wrocławia. Jej mottem przewodnim było: w poszukiwaniu prószkowskich śladów we Wrocławiu. Trzydziestu uczestników zwiedziło m.in. Aulę Leopoldinum na Uniwersytecie Wrocławskim, W holu budynku, podczas zwiedzania wystawy uczestnicy mogli zobaczyć herb rodziny Prószkowskich – dobroczyńców i studentów uniwersytetu. Kolejnym etapem pobytu we Wrocławiu była wizyta w tamtejszym muzeum narodowym. Zwiedzono stałą wystawę sztuki śląskiej XVI – XIX w. Szczególnie interesująca była ekspozycja fajansu

prószkowskiego pochodzącego ze słynnej manufaktury założonej przez hrabiego Leopolda w Prószkowie. Następnie uczestnicy udali się na wrocławski rynek, gdzie poznali ciekawostki związane z historią kilku obiektów: ratusza, domu towarowego „Feniks” (przed II wojną światową robili w nim zakupy majątniejsi mieszkańcy Prószkowa), kościoła pw. św. Elżbiety i innych.

W wycieczce pn. „Rezydencje biskupów wrocławskich na polsko-czeskim pograniczu”, zorganizowanej przez Gminę Głucholazy uczestniczyło 16 osób. W ramach wycieczki zwiedzono następujące miejsca: Javornik (Czechy) – letnia rezydencja biskupów wrocławskich, Ściborz – Pałac Heymanna, kanclerza biskupa Sebastiana Rostocka, Piotrowice Nyskie – rezydencję Sebastiana Rostocka, Nysa – pałac biskupów wrocławskich, Muzeum Nyskie, Siestrzechowice – pałca biskupa Andreasa Jerina.

Wycieczka śladami Cystersów do Rud Raciborskich odbyła się 29.09.2013 r.; uczestniczyło w niej prawie 40 osób. Organizatorem wycieczki było DFK Raszowa. Pomysł odwiedzenia opactwa w Rudach zrodził się po wycieczce w roku 2012 w ramach projektu historii lokalnej do Jemielnicy, która historycznie związana była także z zakonem cystersów. Uczestnicy mieli możliwość zwidzenia bogatej wystawy działającego w Rudach Związku Łowieckiego. Duże wrażenie zrobiły na nich różnorodne trofea pochodzące nawet z dalekiej Afryki. W murach klasztornych mogli także zwiedzić kilka wystaw czasowych. Po zwiedzeniu parku i znajdujących się tam pomników przyrody oraz m.in. Dębów papieskich uczestnicy przeszli do Bazyliki Mniejsza. Podziwiali także prace rzeźbiarskie wykonane przez artystę z Leśnicy Zygfrieda Grossa. Jedną z uczestniczek wycieczki była jego siostra Annemie Kusch. Podczas spaceru po Rudach uczestnicy poznali historię postaci Juliusa Rogera, wybitnego niemieckiego lekarza i badacza natury związanego z tą miejscowością.

Celem wycieczki, zorganizowanej przez Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach i Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim, podczas której uczestnicy podążyli śladami rodu Henckel von Donnersmarck była kopalnia Guido w Zabrze. Miejsce to było wielu uczestnikom dotąd nieznane, a ten zabytek architektury przemysłowej stał się w ostatnim czasie bardzo atrakcyjny. Podczas wycieczki uczestnikom została przybliżona historia rodu, a w szczególności osoba księcia Guido.

Zwiedzanie kopalni było bardzo ciekawe: efekty audiowizualne (rozmowy górników, trzask stropów, pisk szczurów), wykorzystanie komór na cele restauracyjne i usługowe wycieczka wszystkim uczestnikom bardzo się spodobała.

Wycieczka pt. „Miejsca pamięci narodowej – dziedzictwo górnośląskie, narodowe i europejskie – odbyła się do Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach; zorganizowana została przez Starostwo Powiatowe w Oleśnie i odbyła się 16 października 2013 r. Udział w wycieczce wzięli uczniowie Zespołu Szkół w Oleśnie wraz z nauczycielami, którzy poznali historię muzeum oraz odwiedzili Stary Cmentarz Jeniecki, gdzie w zadumie obejrzel nagrobki i pomniki poświęcone jeńcom wojennym. Tam zobaczyli również niezwykle Pomnik Jeńców Serbskich. Następnie uczestnicy udali się do obozu Stalag 318/VII F (344) Lamsdorf, potocznie zwanego Russenlager, gdzie odwiedzili Cmentarz Jeńców Radzieckich i poznali historię tego miejsca, jak również zobaczyli Pomnik Powstańców Warszawskich oraz przerażające warunki, w jakich żyli jeńcy. Na zakończenie uczestnicy odwiedzili muzeum, które było Komendanturą Dowództwa. Tam obejrzel film dokumentacyjno-edukacyjny o tym tragicznym miejscu oraz wystawy poświęcone losom jeńców różnych narodowości.

Wydane zostały również dwie publikacje. Partnerami, którzy realizację Historii Lokalnej w ostatnich latach sfinalizowali w roku 2013 wydaniem publikacji są Gmina Chrzastowice oraz powiat oleski. Gmina wydała publikację pod tytułem „Wyjątkowi mieszkańcy gminy Chrzastowice”, natomiast powiat oleski nadał publikacji tytuł „Zwyczaje i obrzędy w powiecie oleskim”. Publikacje, które ukazują się w ramach projektu są bardzo cenna inicjatywą, ponieważ umożliwiają utrwalenie poruszanych podczas spotkań tematów. Zakres tematyczny referatów, wygłaszanych w ramach projektu jest bogaty i różnorodny. Nierzadko podczas prelekcji prezentowane są szczegółowe, dotąd nieznane wątki z historii danej miejscowości, gminy, czy powiatu. Jest to bardzo cenna wiedza, której spisanie jest istotną kwestią w dalszej edukacji społeczności lokalnej odnośnie historii, tradycji i dziedzictwa

kulturowego Śląska. Poprzez publikacje możliwe staje się również dotarcie do jeszcze szerszej grupy odbiorców.

„Historia lokalna” jest jednym z najstarszych i najbardziej prestiżowych projektów Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, którego tradycja sięga do początków istnienia Domu. W roku 2013 realizowany był w trzech województwach na terenie 15 gmin i powiatów, gdzie wyrażono chęć organizowania spotkań, konkursów i wycieczek również w 2014. Pragniemy, zatem kontynuować projekt w roku 2014, a poprzez jego realizację w dalszym ciągu przyczynić się do przełamywania meandrów historii dawnych niemieckich, dziś polskich ziem, wspierać pozytywne stosunki i dialog pomiędzy większością polską i mniejszością niemiecką, a także wspomagać wzmacniania się i aktywne kształtowanie tożsamości regionalnej mieszkańców Śląska.

Konferencja: „Mniejszości narodowe na Górnym Śląsku w okresie międzywojennym” 7 maja 2013 r., Opole

Konferencja: „Mniejszości narodowe na Górnym Śląsku w okresie międzywojennym” zorganizowana przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, dnia 7 maja 2013 r., miała na celu przywołanie problemów mniejszościowych okresu międzywojennego na podzielonym Górnym Śląsku, uchwycenie podobieństw i różnic sytuacji poszczególnych grup mniejszościowych.

Formuła spotkania odbiegała od typowej konferencji; był to, bowiem panel dyskusyjny ma bardziej otwarty charakter i umożliwia w większym stopniu wymianę poglądów między uczestnikami, jak też bardziej uwzględnia głosy słuchaczy.

Celem konferencji było ukazanie odbiorcom: mniejszości niemieckiej, studentom, naukowcom, mieszkańcom Opola i regionu zainteresowanym ww. tematyką, mediom, większości polskiej specyfikę Górnego Śląska w latach 1922-1939 pod względem różnorodności narodowościowej, życia codziennego mniejszości niemieckiej jak i mniejszości polskiej w tym trudnym historycznie okresie. Podczas panelu naukowego status mniejszości polskiej w rejencji opolskiej omówił **prof. dr hab. Marek Masnyk**, prorektor Uniwersytetu Opolskiego, kierownik Katedry Historii Śląska w Instytucie Historii UO. M. Masnyk jest autorem szeregu opracowań naukowych poświęconych polskiemu ruchowi na przedwojennym Śląsku Opolskim, w tym monografii „Dzielnica I Związku Polaków w Niemczech (1923-1939)”. Znaczenie dla regionu opolskiego ludności żydowskiej w okresie międzywojennym scharakteryzował **dr Maciej Borkowski**, pracownik PIN Instytutu Śląskiego w Opolu. M. Borkowski jest ekspertem z zakresu funkcjonowania opolskiej społeczności żydowskiej w XIX i pierwszej połowie XX wieku. Trzeci z prelegentów tego bloku - **dr Piotr Pałys** swoje zainteresowania badawcze koncentruje na kwestii stosunków pomiędzy Czechosłowacją a Polską oraz Niemcami z szczególnym uwzględnieniem interesów i spraw Górnego Śląska. Kwestie te zawarł m.in. w wyczerpujących opracowaniach: „Czechosłowackie roszczenia graniczne wobec Polski 1945-1947” oraz „Pomiędzy Polską a Niemcami”.

Konferencja przebiegała w ciekawy i żywiłowy sposób. Zgromadzeni uczestnicy chętnie zawali pytania, dzielili się swoimi przemyśleniami, wspomnieniami. Uczestnictwo takich prelegentów jak **dr hab. Krzysztof Nowaka**, czy **dr Aleksandra Namysło**, niewątpliwie było niespotykaną okazją dla mieszkańców Opola i województwa opolskiego do zaznajomienia się z tematyką, która nie jest ogólnie znana. Zaś dzięki uczestnictwu **prof. Ryszarda Karczmarska**, słuchacze konferencji mogli nabyć wiedzy o Niemcach w województwie śląskim w latach 1922-1939, co było kolejną okazją do poznania przeszłości Niemców na Górnym Śląsku.

Konferencja cieszyła się zainteresowaniem uczestników, i tematyka ta powinna być podjęta w przyszłości, aby móc odkrywać kolejne nieznanne karty przeszłości Niemców na Śląsku.

**Spotkanie z cyklu pt.: „Górny Śląsk - świat najmniejszy”:
„Polityka regionalna i historyczna. Z perspektywy niemieckiej”
13 maja 2013 r., Chorzów**

13 maja, podczas kolejnego spotkania z cyklu „Górny Śląsk – Świat najmniejszy” w Teatrze Rozrywki w Chorzowie, którego tematem przewodnim była polityka regionalna i historyczna z perspektywy niemieckiej, zebrana w Teatrze widownia miała możliwość zobaczenia wcześniej nieprezentowanych zdjęć ze zbiorów Muzeum w Gliwicach, przedstawiających m.in. wojska francuskie w Gliwicach w czasie plebiscytu czy upamiętnienie 11 rocznicy podziału Górnego Śląska, które to ilustrowały publikację „Germania. Niemiecka polityczność na Górnym Śląsku 1871-1945” autorstwa pierwszego z naszych gości – **Sebastiana Rosenbauma**, historyka, pracownika Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach. Cezurą w naszych rozważaniach był rok 1871. Data ta oznacza zakończenie wojny prusko-francuskiej i zjednoczenie Niemiec. W tamtych czasach film był przede wszystkim elementem przemysłu rozrywkowego, ale używano go również do innych, ideologicznych i propagandowych celów. Tego typu filmem była produkcja „Land unterm Kreuz” w reżyserii Ulricha Kayser, która swoją premierą miała w roku 1927 w Berlinie oraz Gliwicach. Fragmenty tego filmu były wprowadzeniem do dyskusji z **prof. Andrzejem Gwoździem**, kierownikiem Zakładu Filmoznawstwa i Wiedzy o Mediach Uniwersytetu Śląskiego. Zaś wraz z trzecim gościem tego spotkania, **dr hab. Barbarą Szczypka-Gwiazda**, kierownikiem Zakładu Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego, przyjrzelśmy się środowisku artystycznemu Górnego Śląska w 20-leciu międzywojennym. Całe zdarzenie moderował publicysta i dziennikarz **Krzysztof Karwat**.

**Spotkanie z cyklu pt.: „Górny Śląsk - świat najmniejszy”:
Pokaz filmu: „Oberschlesien – tu, gdzie się spotkaliśmy”
7 października 2013 r., Chorzów**

Podczas drugiego spotkania z cyklu „Górny Śląsk – świat najmniejszy” 7 października 2013 zaprezentowano w Teatrze Rozrywki film „Oberschlesien – tu gdzie się spotkaliśmy” w reżyserii **Michaela Majerskiego**, twórcy pochodzącego z Gliwic, z rodziny – jak sam to określa – polsko-niemiecko-górnośląskiej. Od wielu lat mieszka w Berlinie. Nie stracił jednak kontaktu z górnośląską rzeczywistością, czego dowiódł już poprzednim swym filmem, o tematyce śląskiej - „Kończ na drogę”. Dokument „Oberschlesien - tu, gdzie się spotkaliśmy”, który otrzymał w unijnym konkursie European Media Awards w Wiedniu główną nagrodę, opowiada fragment zawiłej historii Górnego Śląska po 1945 roku.

Pokaz tego filmu – z udziałem reżysera i socjologa, prof. **Marka S. Szczepańskiego** – był doskonałym pretekstem do podjęcia dyskusji na temat górnośląskiej tożsamości. Gospodarzem spotkania był jak zawsze dziennikarz, publicysta oraz autor wielu książek o Górnym Śląsku **Krzysztof Karwat**.

Wybitni Ślązacy – ikony nauki i kultury
Warsztaty dla nauczycieli i studentów
3 czerwca 2013 r., - Opole
5 czerwca 2013 r., - Gliwice

Region Górnego Śląska oraz jego dziedzictwo jest ważnym elementem w ogólnym programie nauczania. Aby młody człowiek mógł wykształcić swoją osobowość oraz tolerancję w stosunku do innych kultur i społeczeństwa, należy mu uświadomić związek z dziedzictwem własnego regionu. Duża odpowiedzialność spoczywa na szkole, która stara się przekazać młodej generacji wiedzę zarówno na temat tradycji i zwyczajów, jak i znajomość regionalnej historii.

Celem projektu „Wybitni Ślązacy – ikony nauki i kultury” zorganizowanego we współpracy z Instytutem Goethego w Krakowie była organizacja warsztatów dla nauczycieli i przyszłych pedagogów z województwa śląskiego i opolskiego, dotyczących przeprowadzenia kreatywnych zajęć z dziećmi i młodzieżą. W centrum projektu było merytoryczne i dydaktyczne przygotowanie nauczyciela do pracy z dziećmi i młodzieżą w obrębie historii lokalnej ojczyzny, kulturowej różnorodności i idących za tym konsekwencji, które wynikają z życia w bogatym kulturowo regionie. W ramach projektu odbyły się jednodniowe warsztaty w języku polskim. Prowadzącymi byli wybitni znawcy tematu: **dr Maciej Fic**, Zastępca Dyrektora ds. Dydaktycznych Zakładu Metodologii i Dydaktyki Historii na wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego oraz **dr Matthias Lempart**, znany Historyk Ziemi Śląskiej z Uniwersytetu Vechta w Dolnej Saksonii.

„Świadkowie czasu jako żywa historia”
Warsztaty dla nauczycieli i studentów
18 października 2013 r., – Gliwice
25 października 2013 r., – Opole

W 2013 roku odbyła się ww., ciesząca się dużym powodzeniem, czwarta edycja projektu pt. „Archiwum Historii Mówionej”. Jej pozytywny oddźwięk oraz duże zainteresowanie utwierdziło nas w przekonaniu, że zarówno zachowanie świadectw ukazanych ze społecznej i socjalnej perspektywy a także włączanie w ten proces młodzież, stanowi ważny element wychowania i kształcenia.

Historia i kultura przenikają się nawzajem, dlatego wpływ nauczania historii przekłada się na interkulturowe stosunki w wielu płaszczyznach naszego życia. Z tego powodu bardzo ważnym jest, aby nauczanie historii, przez szkołę lub na zajęciach pozaszkolnych, uzyskało wysokie znaczenie oraz przychylność naszego społeczeństwa.

Projekt „Archiwum Historii Mówionej” oparty jest na metodzie „oral history”. Celem tej metody jest oddanie głosu „zwyczajnym” członkom społeczeństwa, przy zachowaniu i uwzględnieniu informacji bazujących na osobistych przeżyciach i opiniach mówiącego. Opisuując historię tą metodą, pomija się często tzw. perspektywę z lotu ptaka, która kształtowana jest nierzadko uprzedzeniem i ideologicznymi aspektami. Strona internetowa www.e-historie.pl daje możliwość przeżycia lokalnej historii w sposób namacalny i przejmujący oraz jest swoistym mostem między generacjami. Celem projektu zorganizowanego wspólnie z Instytutem Goethego w Krakowie była organizacja warsztatów dla nauczycieli i przyszłych pedagogów z województwa śląskiego i opolskiego, dotyczących przeprowadzenia kreatywnych zajęć z dziećmi i młodzieżą. Wstępem do warsztatów było przedstawienie metody „oral history”, następnie trener omówił funkcje oraz merytoryczny zakres strony internetowej www.e-historie.pl. W fazie końcowej zostały przedstawione zastosowania i praktyczne wykorzystanie materiałów na zajęciach oraz korzyści jakie płyną z stosowania takiej metody pracy.

W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie jednodniowych warsztatów w języku polskim. Trenerami warsztatów byli **dr Bernard Linek**, Adiunkt w Państwowym Instytucie Naukowym – Instytucie Śląskim w Opolu, opiekun naukowy projektu „Archiwum Historii Mówionej”, **Janusz Berdzik**, nauczyciel dyplomowany historii i języka niemieckiego, wojewódzki ekspert przedmiotowy; nauczyciel konsultant ds. nauczycieli historii w Miejskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Opolu, koordynator zespołu nauczycieli-doradców metodycznych dla przedmiotów humanistycznych oraz **Grzegorz Pielak**, nauczyciel dyplomowany historii i woś, nauczyciel konsultant ds. edukacji dla bezpieczeństwa w Miejskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Opolu.

**„HAUSbesuche – Spotkania DOMowe.
Polska i niemiecka kultura w dialogu”**
4 czerwca 2013 r., Karin Kaper i Dirk Szuszies
6 czerwca 2013 r., Szczepan Twardoch
27 sierpnia 2013 r., Kolja Mensing
9 grudnia 2013 r., Michał Majerski

Organizowany z powodzeniem od 2009 roku cykl "HAUSbesuche - Spotkania DOMowe" ma na celu przybliżenie szerokiemu gronu odbiorców tematyki wspólnej, polsko-niemieckiej historii Górnego Śląska oraz prezentację dokonań w przestrzeni kultury i sztuki zarówno niemieckiej jak i polskiej, jak również inspirowanie uczestników do zastanowienia się nad swoją tożsamością oraz prześledzenia obecnego rozwoju kulturalnego w Niemczech. Referenci zapraszani do udziału w projekcie to niemieccy twórcy kultury, którzy urodzili się w Polsce lub odwrotnie.

Gośćmi pierwszego tegorocznego spotkania z cyklu w Legnicy byli **Karin Kaper** oraz **Dirk Szuszies**, reżyserzy prezentowanego podczas spotkania filmu pt.: „Ale życie toczy się dalej”, który prezentuje historię trzech polskich i trzech niemieckich kobiet, przedstawicielek różnych pokoleń, których losy w dramatyczny sposób splatają się ze sobą po zakończeniu drugiej wojny światowej. Każda z nich swoją osobistą historią wnosi wkład do trudnego i pełnego kontrowersji tematu „ucieczka i wypędzenie”. Film ten prezentuje nowe oraz bardzo osobiste spojrzenie na szczególnie ważny rozdział historii relacji polsko-niemieckich, zapoczątkowany po 1945 roku.

Obraz Karin Kaper i Dirka Szuszies uwzględnia nie tylko ważne aspekty historyczne, ale rzuca także nowe światło na rozwój relacji polsko-niemieckich od okresu powojennego aż do dzisiaj.

Karin Kaper oraz Dirk Szuszies to niemiecki duet reżyserów od lat zajmujący się filmami dokumentalnymi. W ich bogatym dorobku znajdują się takie pozycje filmowe jak: „Die letzte Mahadevi”, „Little Mysteries”, „Another Glorious Day”, czy też obraz „Resist!”, wyróżniony jako najlepszy film dokumentalny roku 2003 na festiwalu Golden Gate w San Francisco.

Gościem specjalnym drugiego spotkania był **Szczepan Twardoch**, ur. w 1979 r., pisarz, felietonista, autor m.in. powieści „Wieczny Grunwald” oraz zbioru opowiadań „Tak jest dobrze”. Mieszka w Pilchowicach pod Gliwicami. Szczepan Twardoch to Ślązak piszący po polsku, autor „Morfiny” - jednej z najgłośniejszych książek ostatniego czasu oraz laureat Paszportu Polityki. Akcja książki „Morfina” rozgrywa się w okupowanej przez Niemców Warszawie z 1939 roku i opowiada o burzliwych losach wojennych Konstantego Willemanna, syna niemieckiego oficera i arystokraty oraz Ślązaczki. Szczepan Twardoch zajmuje się także poza swoimi książkami szczególnie problematyką identyfikacji z miejscem urodzenia, jak również tożsamości narodowościowej: polskiej, niemieckiej, śląskiej. Pisarz i jego książka spowodowały, że w Polsce znów zaczęło się mówić o Śląsku i śląskości. Na wieczorze autorskim, moderowanym przez dr Grzegorza Olszańskiego z Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego, właśnie o tym dyskutowano.

Gościem specjalnym trzeciego spotkania w ramach cyklu "HAUSbesuche – Spotkania DOMowe" dnia 9 września 2013 r., był **Kolja Mensing**. Spotkanie stanowiło równocześnie polską premierę jego książki „Legendy ojców”. Autor i dziennikarz, mieszkający w Berlinie opowiada w swojej książce, z perspektywy wnuka, historię swojego ojca oraz dziadka pochodzącego ze Śląska. Przez dziesięć lat Kolja Mensing szukał śladów w Polsce i w Niemczech, i w końcu postanowił opowiedzieć o ostrożnym zbliżeniu trzech pokoleń, które z powodu zawirowań historycznych XX wieku zostały rozdzielone, a także o tym, w jaki sposób pielęgnuje się wspomnienia rodzinne i jak stają się one literaturą. Premiera książki moderowana była przez dziennikarza **Adama Szaję**, a w rozmowie uczestniczyli oprócz autora, Kolji Mensing, tłumaczka **Zofia Matejewska** oraz **Thomas Schulz**, literacki referent Niemieckiego Forum Kultury Europy Środkowej i Wschodniej w Poczdamie. Spotkaniu towarzyszyło czytanie fragmentów książki, które przyczyniło się do rozwoju dyskusji między zaproszonymi gośćmi, ale także na temat motywacji autora, jego wieloletnich poszukiwań i trudu włożonego w odtworzenie przebiegu wydarzeń, o których świadomie nie mówiło się przez 60 lat, jak również o nowych metodach przekazywania historii, czy też o historii innych rodzin. Ta rozmowa i książka połączyły w sobie skomplikowane i trudne na Śląsku, często nieznane historie, z którymi dziś może się utożsamiać wiele rodzin z Polski i Niemiec.

Gościem ostatniego spotkania w dniu 9 grudnia 2013 r. był **Michał Majerski**, reżyser prezentowanego podczas spotkania filmu pt.: „Oberschlesien – tu, gdzie się spotkaliśmy”. Michał Majerski wychował się w Gliwicach, a obecnie mieszka w Berlinie i Szczecinie. To była dopiero trzecia w Polsce projekcja już szeroko dyskutowanego i nagrodzonego European Media Grand Award pełnometrażowego filmu dokumentalnego o współczesnym Śląsku. Film dokumentalny wpisuje się w nową wielką falę „odpominania” powojennej historii i z szokującą otwartością podejmuje przemilczany problem zerwania ciągłości historii Śląska jako konsekwencji wypędzeń, przesiedleń i komunistycznej dyktatury. Pokazuje otwarty do tej pory problem polsko-niemieckich konfliktów i wypierania śladów dawnej kultury. Powojenni Górnoszlązacy zostali pozbawieni swoich korzeni albo wcale ich nie posiadają. Nadszedł moment, kiedy młodzi ludzie poszukują prawdy o sobie i o Górnym Śląsku, ponieważ chcą wiedzieć, kim są i gdzie żyją. Pytają, co się tutaj stało?

Ten film to próba odpowiedzi na ich pytania oraz możliwość, aby Śląsk poznać jako region wielokulturowy, region, w którym krzyżuje się wiele historii i losów.

Cykl spotkań: „HAUSowe wtorki”

marzec – grudzień 2013 r.

HAUSowe wtorki to inicjatywa Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, której przyświeca idea organizacji ciekawych debat, dyskusji, o aktualnych, ale również drażliwych tematach dla młodego pokolenia Niemców w woj. opolskim. Zamysłem naszym było stworzenie stałego grona dyskusyjnego, który raz w miesiącu spotykać miałyby się, aby podyskutować z prelegentem, ekspertem w danej tematyce, przez to zdobyć nową wiedzę w szerokim spektrum tematycznym od ekonomii woj. opolskiego po relacje świadków czasu. W 2013 roku odbyło się 5 spotkań w ramach tego cyklu. Gośćmi spotkań byli: **Andrzej Brzezina**, statystyk i ekonomista, aktywny obserwator gospodarki woj. opolskiego, **Łukasz Jastrzembski** - Wójt Gminy Oleśnica w woj. opolskim, najmłodszy wójt w RP, członek mniejszości niemieckiej w woj. opolskim, **Georg Smuda**- właściciel firmy consultingowej, przykład człowieka, który po wielu latach życia w Niemczech, wrócił do swojego Heimatu i założył tutaj dobrze prosperującą firmę. Jesienią 2013 gościliśmy zaś w Hausowych wtorkach:

Bernarda Kusa- Niemca „pierwszej godziny”, świadka czasu, pasjonata historii, wielce zasłużoną osobistość dla mniejszości niemieckiej na Górnym Śląsku. Ostatnie spotkanie z cyklu odbyło się w grudniu 2013, a gościem był **Roman Kolek**, I Wicemarszałek Województwa Opolskiego z ramienia mniejszości niemieckiej, który odpowiadał na pytania publiczności dotyczące min.: współpracy organizacji pozarządowych z samorządem, współpracy Marszałka z Mniejszością Niemiecką oraz przyszłość młodych ludzi w województwie opolskim.

Każde ze spotkań w ramach cyklu miało za cel pobudzenie młodych Niemców uczestniczących w debatach do wymiany poglądów, do dyskusji z prelegentem, do zastanowienia się nad podejmowanym problemem i odniesienia go nie tylko do jednostki ale i grup społecznych, w których uczestniczy i ich otoczenia.

**Otwarcie wystawy „Schönwald – wieś z przeszłości”
oraz „Dzień schönwaldzki”
16 czerwca 2013 r., Gliwice**

Dzisiejszy Bojków – dzielnica Gliwic – to dawna wieś, która do 1945 roku nosiła nazwę Schönwald. Przedwojenni badacze określali ją mianem „niemieckiej wyspy na polskim Górnym Śląsku”. Wyjątkową w skali regionu, sięgającą średniowiecza historię osady, nietypowe stroje ludowe, charakterystyczne schönwaldzkie hafty i zwyczaje – szczególnie weselne – przybliżyła wystawa pod patronatem honorowym Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, którą od 16 czerwca można było oglądać w Muzeum Willa Caro w Gliwicach.

„Schönwald – wieś z przeszłości” to na Górnym Śląsku pierwsza od czasów powojennych ekspozycja poświęcona tej niezwyklej miejscowości. Uroczystości *Dnia schönwaldzkiego*, towarzyszące otwarciu wystawy uświetnił między innymi występ chóru *Arbeitskreis Schönwald* wykonującego tradycyjne pieśni schönwaldzkie, pokaz haftu Magdaleny Botschek i wykład Sebastiana Groisa *Przeszłość zapisana w ludziach – nazwiska schönwaldzkie*. Zaprezentowana została również towarzysząca wystawie publikacja. Książka „Schönwald – wieś z przeszłości” opracowana została przez **Joannę Oczko** i **Bożenę Kubit** – kurator wystawy. To pierwsze ukazujące się w Polsce po 1945 r. tak pełne opracowanie tematu, wydane w wersji dwujęzycznej, polsko-niemieckiej. Wernisaż w ramach *Dnia schönwaldzkiego* był jedną z nielicznych okazji, by spotkać rodowitych schönwaldzian oraz posłuchać ich niespotykanej mowy. Wystawa była dostępna dla zwiedzających w Willi Caro od 16 czerwca do połowy października 2013 roku.

**IX Międzynarodowy Festiwal „Jazz w Ruinach”
„Dzień niemiecki”
9 sierpnia 2013 r., Gliwice**

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej współorganizował 9 sierpnia 2013 roku „Dzień niemiecki” festiwalu „Jazz w Ruinach”. Koncert odbył się w Gliwicach, a dokładniej w murach magicznych Ruin Teatru Victoria w Gliwicach. Jak tym razem wyglądał ten dzień pełen emocji? Jak zawsze było wyjątkowo. Formacja **Mo`blow** oraz duet **Matthias Schriefl & Tamara Lukasheva** urzekli swoją muzyką, żywiołowością wszystkich gości Festiwalu. Brawa mówiły same za siebie. „Wspaniały wieczór” - tak można określić ten koncert zespołu Mo`Blow i duetu Matthias Schriefl & Tamara Lukasheva, zorganizowany w ramach **IX Międzynarodowego Festiwalu „Jazz w Ruinach” z okazji 15-lecia działalności Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej**.

Festiwal "**Jazz w Ruinach**" odbył się po raz dziewiąty. Tradycyjnie wszystko odbywało się w obrębie Ruin Teatru Miejskiego w Gliwicach - miejscu niezwykłym, jedynym w swoim rodzaju.

Wystarczy przypomnieć, że obiekt ten jest porównywany do paryskiej sceny Petera Brooka Bouffes du Nord. W grudniu 1997 roku budynek Teatru Miejskiego został wpisany do rejestru zabytków województwa śląskiego. Rok później w plebiscycie "Gazety Wyborczej" został uznany za "najbardziej magiczne miejsce" na Górnym Śląsku. Od roku 2008 festiwal ma charakter międzynarodowy. Gościł już zespoły i muzyków z Finlandii, Norwegii, Słowacji, Mołdawii, Kolumbii, Węgier, Białorusi, Danii, Niemiec, Ukrainy, Rosji, USA, a nawet z Izraela. Do udziału w wydarzeniu zapraszani są młodzi wykonawcy i zespoły z całego świata. Wszystko po to by propagować nowe twarze i zjawiska w muzyce improwizowanej, około jazzowej, tworzyć platformę promującą nowe zespoły (i brzmienia) jazzu europejskiego (i nie tylko), przedstawiać jak jazz rozwija się w różnych częściach świata, jak młodzi twórcy rozumieją dzisiaj muzykę improwizowaną, jak ją przetwarzają, do jakich źródeł sięgają, gdzie szukają inspiracji.

„Archiwum Historii Mówionej”

5 - 6 września 2013 r.

Celem projektu jest wzbudzenie wśród młodzieży zainteresowania kulturalnym dziedzictwem, które ma swoje korzenie w woj. opolskim i śląskim. Problemem jest niska znajomość własnej tradycji pośród młodego pokolenia, jak również wymieranie starszego pokolenia, a co z tym związane utrata wspomnień związanych z ważnymi wydarzeniami z życia regionu i tradycjami. Aby młodym osobom umożliwić aktywny udział w życiu regionu, jak również pielęgnowanie tradycji rodzinnych, muszą powstać odpowiednie więzi a młodzi ludzie muszą zostać wyposażeni w odpowiednie umiejętności.

Szkolenie historyczno – dziennikarskie

Szkolenie dla 20 zakwalifikowanych uczestników odbyło się w dniach 5-6 września 2013 roku w siedzibie opolskiej DWPN . Podczas szkoleń młodzi dziennikarze projektu rozszerzyli swoją wiedzę na temat losów Ślązaków w trakcie II Wojny Światowej, bezpośrednio po wojnie oraz dowiedzieli się, jakie dzieje i zawirowania historii towarzyszyły Ślązakom w Polsce, do przełomu demokratycznego w 1989 r. Uczestnicy V edycji przeprowadzą wywiad ze świadkiem historii na temat stowarzyszeń, związki, Ochotnicza Straż Pożarna, Ludowe Zespoły Sportowe, Hodowcy gołębi. „Jak profesjonalnie podejść do wywiadów ze świadkami czasu?” - na to pytanie odpowiedzi udzielał red. **Krzysztof Ogiolda**, z Nowej Trybuny Opolskiej, który odkrywał przed uczestnikami tajniki dziennikarskie. Pan doktor **Bernard Linek** w programie miał trochę więcej czasu niż pozostali referenci, ponieważ umówił dwa tematy tj „Archiwum Historii Mówionej- www.e-historie.pl, koncepcja, założenia.

Omówienie projektu ze strony opiekuna naukowego” oraz „Stowarzyszenia, związki, organizacje na Górnym Śląsku w XX w. Geneza, funkcje, działalność. Ostatnim historycznym tematem w ramach programu było wystąpienie **dr Rudolfa Urbana** nt. ‘Historia dziennikarstwa a metoda prasowa Archiwum Historii Mówionej - www.e-historie.pl’.

Drugiego dnia szkolenia, dziennikarze z Zespołu Producentckiego „Pro futura” przeprowadzili szkolenie techniczne z obsługi narzędzi radiowych, nauczyli jak wgrać i montować wywiady radiowe. Zaś po szkoleniu uczestnicy projektu „Archiwum Historii Mówionej” wyruszyli na poszukiwanie świadków historii. Dla młodzieży z województwa opolskiego techniczne szkolenia dot. obróbki materiałów odbyły się w siedzibie Zespołu Producentckiego „Pro Futura” w Opolu, natomiast dla młodzieży z województwa śląskiego w siedzibie DWPN w Gliwicach. Dziennikarz z zespołu producentckiego był dostępny w Gliwicach na „dyżurach” co umożliwiło młodzieży z terenu województwa śląskiego łatwy dostęp do sprzętu i pomocy dziennikarskiej podczas pracy nad własnymi wywiadami. Wywiady, jako świadectwa historii mówionej, zostały odpowiednio opracowane przez samych uczestników pod okiem

profesjonalnych dziennikarzy i umieszczone na stronie internetowej. Całość projektu była pod nadzorem naukowców: **dr Bernarda Linka**, adiunkta w Państwowym Instytucie Naukowym Instytucie Śląskim w Opolu. Po zakończeniu etapu przeprowadzania wywiadów ze świadkami historii oraz obróbki technicznej nagranych materiałów, jak również umieszczenia wywiadów na portalu internetowym poświęconym temu projektowi, uczestnicy projektu "Archiwum Historii Mówionej" udali się do Berlina.

Po przeprowadzeniu wywiadów z Świadcami Czasu i technicznej obróbce nagranych materiałów wraz z ich opublikowaniem na stronie internetowej odbyła się w dniach od 29-30 listopada 2013 r. dwudniowa podróż studyjna do Berlina, która była podsumowaniem piątej edycji projektu.

Pierwszy dzień podróży rozpoczął się spotkaniem z panią **Antje Gneckow** i z panią **Anne Kupke z Biura Bundestagu i z Biura Parlamentarnego Sekretarza stanu Ministerstwa Wewnętrznego i Pełnomocnika do spraw wysiedleńców i mniejszości narodowych**. Podczas powyższego spotkania zaprezentowano prezentację oraz efekty pracy uczestników biorących udział w tegorocznej edycji projektu „Archiwum Historii Mówionej: www.e-historie.pl”. Następnie odbyła się żywa dyskusja nt. strategii przeprowadzania wywiadów z Świadcami Czasu, która doprowadziła do wniosku, iż takie wywiady są bardzo ważne, a możliwość ich przeprowadzenia daje szansę do ich upamiętniania. Kolejnym punktem programu był wykład informacyjny w sali plenarnej Reichstagu, po którym uczestnicy projektu zwiedzili kopułę Reichstagu. Końcowym etapem pierwszego dnia stanowiło spotkanie z panem **Thomasem Konhäuserem**, kierownikiem biura członka Bundestagu Hartmuta Koschyka, który w niezwykle interesujący sposób uzupełnił wiedzę uczestników ciekawymi informacjami na temat budynku Reichstagu i także zaznajomił ich z metodą pracy niemieckiego Bundestagu i obowiązkami Sekretarza stanu ds. finansów w ministerstwie federalnym finansów. Drugi dzień podróży studyjnej stał pod znakiem kulturalnego bogactwa Berlina. Uczestnicy projektu zwiedzili liczne muzea, pomniki i najważniejsze miejsca Berlina. Pani **Bożena Olszewska**, jako przewodnik i historyk przeprowadziła zwiedzanie miasta i uzupełniała wizualne wrażenia kompetentnymi informacjami i ciekawymi wtrąceniami. Między innymi zwiedzono Bramę Brandenburską, Pomnik Pomordowanych Żydów Europy, Katedrę i historycznie główną ulicę Berlina – Unter den Linden. Punktem kulminacyjnym podróży studyjnej było spotkanie z panem **Thomasem Grimm**, założycielem i dyrektorem zarządzającym *spółki produkcyjnej Filmowo-Telewizyjnej „Zeitzeugen TV”*, które odbyło się późnym popołudniem. Opowiadał o swojej pracy, historii swojego archiwum świadków czasu oraz o swoich celach i wizjach przyświecających na przyszłość. Poprzez to spotkanie uczestnicy projektu mieli możliwość poznać profesjonalne działania nad wywiadami z świadkami czasu, co przyczyniło się do znacznego wzrostu statusu projektu w oczach uczestników, ponieważ uświadomili sobie, iż praca nad projektem stanowi istotny komponent w powiększeniu archiwum i tym samym zachowuje historie, doświadczenia, ale też zwyczaje i obyczaje generacji przedwojennej.

Podczas aktywnej dyskusji, uświadomili sobie, że poprzez uczestnictwo w projekcie aktywnie przyczynili się do zachowania historii, a co najważniejsze spotkało się to z uznaniem po za granicami kraju.

Film promujący projekt Archiwum Historii Mówionej jest filmem dokumentalnym. Ponieważ chcieliśmy przekazać ideę projektu, jego mocne strony i emocje, to właśnie ta forma dokument stała się właściwą. W filmie pojawiają się elementy fabularyzowane, jak również symbolika obrazująca upływający czas, historię czy zmianę pokoleń (w formie zdjęć filmowych). Bohaterami naszego filmu byli uczniowie tegorocznej edycji projektu, którzy mówią, co ten projekt wniósł w ich życie. Ponadto w filmie wypowiedzieli się: opiekun projektu, przedstawiciel Domu Współpracy Polsko – Niemieckiej.

**Konferencja: „Rola muzeów w kształtowaniu kultury pamięci w Polsce i w Niemczech.
Historia najnowsza jako element pamięci zbiorowej i tożsamości narodowej”
26 listopada 2013 r., Katowice**

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej dzięki wsparciu Fundacji Konrada Adenauera zorganizował w Muzeum Historii Katowic konferencję pt. „Rola muzeów w kształtowaniu kultury pamięci w Polsce i w Niemczech. Historia najnowsza jako element pamięci zbiorowej i tożsamości narodowej”. W ramach wprowadzenia merytorycznego do dyskusji konferencję rozpoczął **prof. dr Hans Walter Hütter**, Prezydent Fundacji Dom Historii Republiki Federalnej Niemiec w Bonn, który zwrócił uwagę na fakt, iż muzea w ostatnich latach zyskują coraz większe znaczenie, także polityczne, natomiast pokazywane w nich wystawy nie powinny wzbudzać kontrowersji, lecz starać się być profesjonalne i prawdziwe, a ich głównym zadaniem powinno być wieloperspektywiczne przekazanie zwiedzającym jakiejś idei zdarzeń i zagadnień. **Robert Kostro**, Dyrektor Muzeum Historii Polski w Warszawie, twierdził, iż muzea powinny się wyróżniać, lecz ze sobą nie rywalizować. **Ks. dr Manfred Deselaers**, Wiceprezes Fundacji Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu wygłosił tezę, że obiektywne wystawy są potrzebne, ponieważ każdy zwiedzający przychodzi do muzeum z własnym bagażem subiektywnych ocen, uczuć i doświadczeń. Natomiast **prof. dr hab. Jerzy Kochanowski** z Instytutu Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego rozpatrywał dwa aspekty pamięci – pamięć kulturalną utrwaloną w tekstach kultury, mediach i instytucjach oraz pamięcią komunikacyjną zaistniałą w przekazie międzypokoleniowym. Z kolei **Jarosław Raciński**, Kierownik działu Historycznego w Muzeum Śląskim w Katowicach wskazywał na nowe perspektywy rozwoju muzeów, które powinny być wynikiem odpowiedzi na zmiany społeczne i zróżnicowanie potrzeb odwiedzania miejsc pamięci. **Dr Michał Łuczewski**, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, wicedyrektor Centrum Myśli Jana Pawła II zwrócił uwagę na szczególną rolę, jaką pełni w muzeach racjonalna i szczerą narracją oraz dążenie do jak najbardziej autentycznego odwzorowania przeszłości. Konferencję zakończyły długie i ciekawe rozmowy prowadzone w kulisach, które pokazały jak potrzebne jest zderzenie środowisk naukowych i muzealnych oraz jak inspirująca i ważna jest dyskusja nad zagadnieniami związanymi z rolą muzeów, które są sensownym uzupełnieniem i katalizatorem kultury pamięci. Głównym celem organizowanej przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Muzeum Historii Katowic oraz Fundacji Konrada Adenauera konferencji była analiza polskiej i niemieckiej muzealnej kultury pamięci, oraz refleksja nad obecną kulturą pamięci i różnicami w świadomości historycznej Polaków i Niemców w kontekście odmiennych doświadczeń narodowych i poziomów odpowiedzialności.

Renowacja wystawy: „Na granicy. Rzecz o czasach, ludziach i miejscach”

Od czasu powstania w 2009 roku wystawa „Na granicy. Rzecz o czasach, ludziach i miejscach” zawitała do wielu instytucji kulturalnych na terenie Polski i Niemiec. Ze względu na ogromną liczbę wypożyczeń, wystawa, co zrozumiale, uległa uszkodzeniom w skutek eksploatacji. W związku z tym podjęliśmy decyzję o renowacji wystawy. Poszczególne elementy wystawy zostały zaktualizowane, odrestaurowane oraz odświeżone. Mamy nadzieję, że dzięki renowacji wystawa będzie mogła służyć kolejne lata przybliżaniu historii wielokulturowego regionu, jakim jest Górny Śląsk i zostanie zaprezentowana w kolejnych instytucjach i szkołach.

Obszar IV

Rozwijanie stosunków polsko-niemieckich i dialogu interkulturowego między mniejszością niemiecką i innymi mniejszościami narodowymi i etnicznymi a większością polską

„Dwa to więcej niż jeden”

**Kampania wzmacniająca dwujęzyczność polsko- niemiecką w Polsce
m. in. województwo opolskie, województwo śląskie
luty - grudzień 2013 r.**

W 2013 r. kontynuowano realizowaną już od 2010 r. kampanię na rzecz dwujęzyczności polsko-niemieckiej. W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

1. Punkt Doradczy w zakresie dwujęzyczności (współfinansowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji w ramach projektu *Spotkania Eksperckie wraz z działalnością Punktu Doradczego w zakresie polsko-niemieckiej dwujęzyczności*)

Punkt Doradczy prowadzono jako kanał informacyjny. Każda zainteresowana osoba mogła zaczerpnąć w Punkcie Doradczym telefonicznie bądź elektronicznie wszelkich informacji o dwujęzycznym nauczaniu dzieci i młodzieży, nauczaniu języka niemieckiego jako języka mniejszości niemieckiej w regionie oraz o sposobach organizacji takich zajęć w szkołach i przedszkolach. Doradca był w stałym kontakcie z Niemieckim Towarzystwem Oświatowym oraz opolskim Kuratorium Oświaty, szczególnie w kwestiach zagadnień prawnych.

Doradca wykonywał również pracę w terenie przeprowadzając w opolskich szkołach podstawowych i gimnazjach tzw. spotkania Informacyjne. Jego zadaniem było przekonanie uczniów klas 6 szkół podstawowych oraz gimnazjalistów do wartości języka niemieckiego. Przy pomocy praktycznych zadań oraz konstruktywnych dyskusji wskazywał młodzieży pozytywne aspekty wynikające ze znajomości języka niemieckiego, do których należy m. in. szansa lepszego zatrudnienia oraz sukcesów życia zawodowym. Takie spotkania odbyły się w szkołach w Tułowicach, Dylakach, Zębolicach, Boguszycach, Wachowie, Szemrowicach, Prószkowie, Zagwińdziu, Opolu, Ligocie Prószkowskiej, Złotnikach, Gliwicach, Dąbrówce Górnej, Izbicku, Otmicach.

Zadaniem doradcy było także zebranie i opublikowanie na utworzonej stronie internetowej www.bilingua.vdg.pl informacji dotyczących dwujęzycznego wychowania, jak i wszystkich działań realizowanych w kampanii. Doradca prowadził również bazę DEUTSCHKONTAKT, przeznaczoną dla osób poszukujących partnera do tzw. rozmówek niemieckich. Ponadto Doradca brał udział w różnych konferencjach poświęconych tematowi dwujęzyczności.

2. Produkcja filmu oraz wydanie magazynu dla dzieci

W roku 2013 zrealizowano film promujący dwujęzyczność, skierowany bezpośrednio do młodzieży. Tytuł filmu „Przystanek dwujęzyczność – mój bilet do sukcesu” ma uzmysławiać młodym ludziom, że w każdej chwili warto rozpocząć naukę j. niemieckiego i tym samym skorzystać w przyszłości z szansy - szczególnie rozwoju zawodowego -, jaką otworzy przed nimi bycie osobą dwujęzyczną.

Wydano również polsko-niemiecki magazyn dla dzieci pt. „KEKS”. Ukazało się łącznie osiem wydań miesięcznika, skierowanego dla dzieci klas 4-6 szkół podstawowych. Wydania magazynu zawierały m.in. niemieckie historyjki, krzyżówki oraz dział kreatywny.

3. Tłumaczenie publikacji z 2012 r. na język niemiecki

Wydana w 2012 r. publikacja, zawierająca studium przypadku, została przetłumaczona na j. niemiecki. Książka pt. „Dazwischenreden. Zehn Interviews zur deutsch-polnischen Zweisprachigkeit” jest zbiorem wywiadów ze znanymi osobistościami z kręgów kościoła, nauki, kultury i mediów, mówiących o wpływie polsko-niemieckiej dwujęzyczności na ich życie prywatne i zawodowe.

4. Kontynuacja Spotkań Eksperckich w woj. opolskim i woj. śląskim (współfinansowane przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji w ramach projektu *Spotkania Eksperckie wraz z działalnością Punktu Doradczego w zakresie polsko-niemieckiej dwujęzyczności*)

Odbyło się siedem Spotkań Eksperckich w następujących miejscowościach:

- 08.04.2013 – Sośnicowice
- 08.04.2013 – Pławniowice
- 15.04.2013 – Cieszyn
- 07.05.2013 – Racibórz
- 23.05.2013 – Wołczyn
- 13.06.2013 – Rudziniec
- 21.10.2013 – Toszek

Spotkania przeznaczone były przede wszystkim dla rodziców i wychowawców z kręgu mniejszości niemieckiej. Ich celem było zachęcenie do dwujęzycznego, polsko-niemieckiego wychowania dzieci. Również w tym roku naszymi ekspertami byli **Waldemar Gaida**, Wicestarosta Powiatu Strzeleckiego, specjalista w dziedzinie nauczania dwujęzycznego, oraz **dr Małgorzata Wysdak**, Prezes Stowarzyszenia "ProLiberis Silesiae". Spotkania każdorazowo rozpoczynały się wyświetleniem filmu „Dwa języki – podwójna szansa”. Następnie Waldemar Gaida przedstawiał prawne aspekty organizacji nauczania j. niemieckiego jako j. mniejszości narodowej w przedszkolach i szkołach, dr Małgorzata Wysdak z kolei przedstawiła naukę tego języka pod względem praktycznym. Jako przykład posłużyły lekcje w Przedszkolu i Szkole Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej. Referenci odpowiadali na nurtujące rodziców oraz wychowawców pytania dotyczące polsko-niemieckiej dwujęzyczności. Podczas spotkań rozdawano również wydane dotychczas w ramach kampanii materiały informacyjne, m. in. poradnik dla rodziców oraz Vademecum.

5. Kampania reklamowa oraz działania PR

W lokalnej gazecie „Nowiny Raciborskie” ukazało się 16 artykułów na temat wychowania dzieci w duchu polsko-niemieckiej dwujęzyczności, a także informujących o konkursach organizowanych w ramach kampanii oraz o działalności DFK Racibórz. W celu promowania dwujęzyczności opublikowano najważniejsze urywki stale aktualnej i informatywnej broszury „Dwa języki – podwójna szansa. Poradnik dla rodziców dzieci dorastających dwujęzycznie”. W ten sposób kampania docierała również do mieszkańców woj. śląskiego.

Ponadto wyprodukowano oraz emitowano w Radio Opole spot radiowy, zachęcający do nauki j. niemieckiego.

W celu szerszego dotarcia do odbiorców kampanii poprzez działania wśród szerszych grup społeczeństwa wypracowana została koncepcja kampanii na lata 2014-2015. Koncepcja ma wesprzeć efektywność działań kampanii.

Wyprodukowano praktyczne gadżety wraz z nadrukiem logotypu oraz adresem internetowym kampanii. Gadżety takie jak worki, linijki oraz ołówki rozdawane będą podczas spotkań w ramach kampanii w roku 2014.

6. Spotkanie rodzin dwujęzycznych

W niedzielę, 21 kwietnia 2013 r., na Górze Św. Anny odbyło się spotkanie pod hasłem „Dwujęzyczne wychowanie – jak to zrobić?”. Spotkanie przeznaczone było dla rodziców wychowujących lub zamierzających wychowywać swoje dzieci dwujęzycznie. Partnerami spotkania było TSKN na Śląsku Opolskim oraz Burmistrz Gminy Leśnica. W spotkaniu wzięło udział ponad 40 osób. Wyświetlono film „Dwa języki – podwójna szansa”. Następnie **Andreas Kotz** z Instytutu Goethego w Krakowie wygłosił referat na temat dwujęzycznego wychowania dzieci. Kolejnym elementem spotkania była dyskusja, rodzice zadawali liczne pytania. Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń w zakresie dwujęzycznego wychowania dzieci. Dzieci z kolei wzięły udział w niemieckojęzycznym programie animacyjnym.

7. Konkursy na rzecz budowania pozytywnej atmosfery wokół polsko-niemieckiej dwujęzyczności.

W ramach kampanii zorganizowano dwa konkursy:

7.1. Konkurs „Mały krok dla człowieka - duży krok dla społeczności. Działania lokalne na rzecz niemieckości w regionie”

Celem konkursu było odszukanie inicjatyw społecznych podtrzymujących niemieckość oraz niemieckie dziedzictwo kulturowe w regionie. Liczne DFK oraz inne organizacje zgłosiły do konkursu łącznie 24 inicjatywy. Zgłoszenia zawierały opis zrealizowanego przedsięwzięcia oraz zdjęcia lub filmy. O zwycięzcach zadecydowało powołane Jury. Nagrody wręczono podczas uroczystej gali, która odbyła się 27 listopada 2013 r. w sali konferencyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

7.2. Konkurs „Ślady niemieckości w Twoim regionie”

Celem Konkursu jest odnalezienie i ukazanie w dowolny sposób śladów niemieckości – kultury i języka niemieckiego - w regionach, zamieszkałych przez uczestników konkursu. Konkurs skierowany był do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych z całej Polski. W konkursie udział wzięło ponad 200 uczniów z woj. opolskiego i śląskiego jak również z innych regionów Polski, częstokroć nadsyłając po kilka prac. Powołane Jury wyłoniło zwycięzców w trzech kategoriach. Nagrody odebrano podczas uroczystej gali.

Gala rozdania nagród była wspólna dla obu konkursów i odbyła się 27 listopada 2013 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego. Galę moderował **Krzysztof Wysdak**, Członek Zarządu TSKN na Śląsku Opolskim. Na temat idei konkursów wypowiedział się również **Peter Eck**, Konsul RFN w Opolu. W rozdaniu nagród udział wzięło ok. 190 uczniów wraz ze swoimi opiekunami.

8. Szkolenia dla przedstawicieli DFK

W ramach kampanii odbyły się spotkania dla przedstawicieli lokalnych kół DFK, mające na celu propagowanie kampanii oraz idei dwujęzyczności. Grupą docelową stanowili przede wszystkim przewodniczący DFK oraz aktywiści struktur mniejszości niemieckiej, którzy po spotkaniu odpowiedzialni będą za przekazywanie uzyskanych informacji w zakresie dwujęzyczności pozostałym członkom DFK, rodzicom dzieci, a także innym zainteresowanym osobom. Spotkania dotyczyły zagadnień prawnych w zakresie organizacji j. niemieckiego jako j. mniejszości narodowej oraz możliwości, jakie daje kształcenie dwujęzyczne. Rozdane zostały również wydane dotychczas w ramach kampanii materiały informacyjne. Spotkanie odbyły się w następujących miejscowościach:

- 18.10.2013 w Łubnianach
- 24.10.2013 w Tarnowie Opolskim
- 28.10.2013 w Krzanowicach.

Referentem był **Waldemar Gaida**, specjalista w zakresie kształcenia mniejszościowego.

9. Szkolenie pt. „Znaczenie oświaty mniejszościowej dla samorządów – szanse i perspektywy”

Szkolenie odbyło się w dniach 12-13 września 2013 r. w Pałacu Lucja w Zakrzowie. W gronie wójtów, burmistrzów, dyrektorów szkół omawiano najważniejsze aktualne problemy edukacji w języku niemieckim jako języku mniejszości, wymieniano się dobrymi praktykami oraz kładziono nacisk na to, iż edukacja mniejszości to nie tylko nauka języka, ale przede wszystkim przekaz tożsamości w postaci edukacji kultury oraz historii kraju pochodzenia.

Wśród referentów szkolenia znaleźli się: **dr hab. Magdalena Olpińska-Szkielko** z Uniwersytetu Warszawskiego, **Beata Wernio** z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z Warszawy, **Waldemar Gaida**, Wicestarosta Powiatu Strzeleckiego oraz **Róża Malik**, Burmistrz Prószkowa.

Gościem spotkania wieczornego był zaś **prof. Jerzy Stępień**, Sędzia Trybunału Konstytucyjnego w latach 1999–2008, Senator RP I i II Kadencji oraz współtwórca reformy samorządu terytorialnego. W szkoleniu udział wzięło ok. 25 osób.

**Konferencja: pt. „Droga do polsko-niemieckiej dwujęzyczności
– dobre przykłady z Europy”
20 marca 2013 r., Opole**

Licznie zgromadzeni przedstawiciele opolskich szkół podstawowych dyskutowali na temat polsko-niemieckiej dwujęzyczności, która od kilku lat jest jednym z priorytetów mniejszości niemieckiej.

Konferencja zorganizowana przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Instytut Goethego w Krakowie była kolejnym krokiem na drodze ku polepszeniu dwujęzycznej oferty edukacyjnej, która w niektórych krajach Europy – zwłaszcza w Niemczech i na Węgrzech – jest gwarancją wysokiego poziomu nauczania i optymalnego rozwoju osobistego.

Aby wprowadzić słuchaczy w temat dwujęzyczności, referat wygłosiła **Grażyna Płoszajska** z Ministerstwa Edukacji Narodowej, która skrupulatnie omówiła podstawy prawne nauczania dwujęzycznego w Polsce. Słuchacze mieli możliwość włączenia się do aktywnej dyskusji na temat polskiego prawodawstwa zakresie nauczania języka mniejszości oraz zadawania pytań. Kulminacyjnym punktem konferencji była wideokonferencja, przeprowadzona z **Ibolyą Hock-Englender** z Centrum Edukacyjnego Valeria-Koch w Pecz na Węgrzech. Przedstawiła ona bardzo szczegółowo system szkolnictwa dwujęzycznego na Węgrzech, który już od lat 80-tych istnieje w tamtejszej oświacie. Z kolei przedstawicielki Wolnego Uniwersytetu w Berlinie, **Christina Brüning** oraz **Bettina Deutsch**, wprowadziły słuchaczy w temat alternatywnej metody nauczania, jaką jest tzw. CLIL (content and language integrated learning) oraz wyjaśniły jej zastosowanie w niemieckim systemie szkolnym. W dalszej części nauczyciele, przy pomocy referentek z Berlina próbowali wypracować dwujęzyczne programy nauczania, co zmotywowało ich do zastosowania podobnej metody w swoich placówkach.

Instytut Goethego w Krakowie reprezentowała **Christa Ganterer**, Zastępca Dyrektora, oraz **Andreas Kotz**.

Cykl szkoleń w ramach projektu „Ożywianie lokalnych kół DFK 2013”

5 - 6 kwietnia 2013 r. , Hotel Wieniawa we Wrocławiu

13 kwietnia 2013 r., Jezuicki Ośrodek Xaverianum w Opolu

26 października 2013 r., Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce

Trzy szkolenia, które Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej we współpracy ze Związkiem Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce zorganizował w ramach „Ożywiania lokalnych kół DFK 2013” stały się dla opiekunów projektów i koordynatorów regionalnych doskonałym źródłem informacji o zasadach prawidłowego przygotowywania, realizowania i rozliczania projektów. Oprócz merytorycznej części uczestnicy szkolenia mieli także okazję wysłuchania i dyskusji z liderami mniejszości niemieckiej zarówno ze swojego regionu jak i całej Polski. Dzięki szkoleniom zaangażowane w projekt osoby mogły wymienić się własnymi pomysłami oraz doświadczeniami w dotychczasowej realizacji projektów. Podsumowaniem każdego szkolenia była zawsze dyskusja panelowa, w której uczestniczyli liderzy mniejszości niemieckiej oraz krajowa koordynator projektu. Temat każdej z nich dotyczył znaczenia projektu „Ożywianie lokalnych kół DFK 2013”, trudności napotkanych przy jego realizacji oraz dalszych jego planów.

**Szkolenie z zakresu obsługi Portalu Niemców w Polsce (www.vdg.pl) przeznaczone dla
członków organizacji Mniejszości Niemieckiej w Polsce
12 - 13 kwietnia 2013 r., Pałac Łucja, Zdzieszowice**

W związku z uruchomieniem w listopadzie 2012 roku Portalu Niemców w Polsce, DWPN wraz ze Związkiem Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce przeprowadził w dniach 12 - 13 kwietnia br., szkolenie z zakresu obsługi i administrowania tego portalu. Niewątpliwie struktury MN dzięki temu szkoleniu otrzymały nowe narzędzie do wykazania większej aktywności w promocji własnej działalności. Szkolenie, skierowane do członków kół DFK z pewnością wpłynie także na jakość redakcyjną Portalu.

Podczas pierwszego dnia szkolenia pan **Bartosz Dudek**, Redaktor Naczelny polskiej redakcji Deutsche Welle, przedstawił techniki, metody i zasady pisania tekstów internetowych. Dzięki nabytej wiedzy dziennikarskiej, przekazanej przez referenta, uczestnicy mogą już sami przygotowywać własne teksty o odpowiedniej jakości merytorycznej i atrakcyjności dla czytelników Portalu. Dzięki wielu tekstom kół DFK, portal Niemców w Polsce dzięki temu stanie się dla odbiorców bardziej ciekawy i atrakcyjny, gdyż będzie donosić również o inicjatywach „z terenu”, a tym samym będzie bliżej odbiorcy z mniejszości niemieckiej.

Kolejnego dnia szkolenia uczestnicy nabyli wiedzy technicznej z tematyki funkcjonowania administracyjnego Portalu. Część techniczną szkolenia przeprowadzili trenerzy z firmy Code Fusion, która stworzyła i zaprojektowała Portal Niemców w Polsce.

Głównym celem szkolenia było zachęcenie członków kół DFK do aktywnego uczestniczenia w tworzeniu Portalu Niemców w Polsce, z drugiej zaś przekazanie podstawowej wiedzy na temat redagowania materiałów informacyjnych, funkcjonowania portalu, jego obsługi i możliwościach, jakie daje administrowanie podstroi własnych kół DFK. Projekt cechował się również wieloma celami pośrednimi: przede wszystkim jego realizacja była odpowiedzią na zadeklarowaną przez liczne koła DFK chęć prezentowania dorobku poszczególnych kół DFK i organizacji. Dzięki udziałowi w projekcie koła DFK mogą zaprezentować własną działalność na zewnątrz, a sam Portal Niemców w Polsce może stać się platformą do komunikacji i wymiany własnych doświadczeń. W dłuższej perspektywie zorganizowane szkolenie i prowadzenie własnych, lokalnych podstroi wesprze Mniejszość Niemiecką w działaniach ukierunkowanych na wzmocnienie własnych struktur.

Pierwszym pozytywnym sygnałem, iż szkolenie zakończyło się sukcesem była niewątpliwie ilość relacji, które pojawiły się na stronie www.vdg.pl, a których autorami byli uczestnicy szkolenia. Były to newsy z: DFK Poborszów, MN w Pile, DFK Luboszyce i inne.

**Spotkanie młodych działaczy mniejszości niemieckiej w tym alumnów Kuźni Młodych Liderów
nt. „Zostać w Polsce czy wyjechać?”
17 - 18 maja 2013 r., Zakrzów**

W seminarium zostało zorganizowane we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera w Polsce. Wzięło w nim udział 16 osób. Ze względu na to, że spotkanie wieczorne z Ojcem **Maciejem Ziębą** miało charakter otwarty, w spotkaniu uczestniczyło ok. 30 osób.

Podczas dwudniowego spotkania, którego moderatorem był pan **Krzysztof Ogiolda** z Nowej Trybuny Opolskiej młodzi działacze mniejszości niemieckiej próbowali znaleźć odpowiedź na pytanie postawione w temacie seminarium. Jest to jednak kwestia bardzo indywidualna, wiążąca się z wieloma wątpliwościami i dylematami, a jednoznaczne rozstrzygnięcie problemu pozostało otwarte.

Dr Anna Hildebrandt z Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową podkreśliła, iż podjęcie takiej decyzji jest bardzo trudne, priorytetem powinno być jednak zadowolenia z pracy i satysfakcja,

jaką ona daje. Dzięki warsztatowi, który przeprowadził **dr Tomasz Grzyb** ze Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej we Wrocławiu uczestnicy uświadomili sobie, że najważniejszy jest cel zarówno wyjazdu, jak i pozostania w Polsce. Rozmawiali również o tym, co mogą stracić, a co zyskać poprzez wyjazd oraz o tym, jakie znaczenie ma narodowość na rynku pracy. W trakcie spotkania zaprezentowany został film **Josefa Cyrusa**, reżysera filmów dokumentalnych „Aussiedler, die ersten 10 Jahre”. Młodzi działacze mniejszości niemieckiej, mimo tego, iż film nie dotyczy bezpośrednio ich pokolenia, potrafili wczuć się w sytuację bohaterów filmu. Stwierdzili, iż historie te są prawdziwe, mając jednocześnie świadomość, z jakimi problemami zmagali się tamtejsi Aussiedler; ich dylematy są jednak odmienne, gdyż żyją już w innej rzeczywistości. **Damian Dudek**, Współwłaściciel Agencji Rekrutacyjnej Inter-Recruitment.pl oraz Absolwent Kuźni Młodych Liderów (cyklicznego projektu DWPN), prezentując uczestnikom kompetencje jakie mają znaczenie na rynku pracy, zwrócił uwagę na fakt, iż jedną z najważniejszych cech, jakie należy posiadać jest komunikatywność. Podkreślił również to, że nadszedł czas poliglotów, a co za tym idzie znajomość języków obcy jest bardzo cennym atutem na rynku pracy. Jednym z gości seminarium był również pan **Georg Smuda**, właściciel firmy Smuda Consulting, który mówił o tym, że niemiecki rynek pracy rozwija się bardzo prężnie, a bezrobocie wśród młodzieży jest bardzo niskie. Najkorzystniejsze jest zatrudnienie na specjalistycznych stanowiskach i takie oferty są najbardziej atrakcyjne. Jednak jedną z kluczowych kwestii wyjazdu jest problem odnalezienia się w nowej rzeczywistości i przystosowania do realiów w Niemczech, a także nierzadko rozpoczynania wszystkiego od zera. Podsumowaniem seminarium była dyskusja panelowa, podczas której omawiano dylematy młodych Niemców w Polsce, dotyczące pozostania, bądź wyjazdu za granicę. Uczestnicy mieli możliwość usłyszeć w tej kwestii stanowisko m.in. młodej Niemki, która zdecydowała się na budowanie swojej przyszłości zawodowej w Polsce, pani **Ani Kakol**, a także ekonomisty, pana **prof. dr hab. Romuald Jończy** z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Wyjątkowym spotkaniem podczas seminarium była w dniu 17 maja 2013 r. wieczorna dyskusja z wybitnym intelektualistą Kościoła Katolickiego w Polsce, Ojcem Maciejem Ziębą nt. hierarchii wartości współczesnego społeczeństwa. Ojciec M. Zięba w myśl Alberta Camus podkreślił to, że człowiek jest zwierzęciem szukającym sensu, a co za tym idzie sens jest czymś bardzo ważnym w życiu każdego z nas. To co wyróżnia człowieka to sfera duchowa, która jest sferą wolności; dzięki niej człowiek może wybierać pomiędzy dobrem i złem. Na aspekt hierarchii wartości należy spoglądać w perspektywie całego życia, a relacje międzyludzkie, które w ciągu całego życia zbudujemy mają fundamentalne znaczenie – stwierdził Ojciec M. Zięba. Podkreślił, iż przyjaźń i solidarność to słowa klucze w kontekście wartości i to je należy wypełnić treścią poprzez praktykę.

Seminarium pokazało, że trafnie został dobrany temat, który dotyczy wielu młodych ludzi, a w szczególności młodzieży mniejszości niemieckiej. Jest to problem powodujący wiele wątpliwości i dylematów, a co za tym idzie ważnym jest, aby podejmować dyskusję i proponować młodemu pokoleniu spojrzenie na tę kwestię z różnych perspektyw i pod różnymi aspektami. Nie było oczywiście możliwym poprzez seminarium jednoznaczne określenie, czy korzystniejsze jest pozostanie w Polsce, czy wyjazd za granicę, gdyż jest to decyzja bardzo indywidualna. Zamierzeniem organizatorów było to, aby poprzez seminarium zaprezentować dogłębną analizę polskiego i niemieckiego rynku pracy, a tym samym poddać pod rozważenie młodym działaczom mniejszości niemieckiej argumenty za budowaniem swojej przyszłości w polskiej rzeczywistości, a także walory wyjazdu w celach zawodowych za granicę, np. do Niemiec.

**Seminarium szkoleniowe dla koordynatorów projektów
„Fundraising“ oraz warsztat „Mówca-odbiorca-uczestnik:
autoprezentacja i prowadzenie debaty“
9 - 11 lipca 2013 r., Oświęcim**

W dniach 9 - 11 lipca 2013 r. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce oraz Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży zorganizowali w Oświęcimiu trzydniowe seminarium szkoleniowe dla koordynatorów projektów. Możliwość uczestnictwa w seminarium pracowników z trzech instytucji pozwoliła na podjęcie dyskusji oraz wymianę doświadczeń odnośnie "Współpracy w zakresie edukacji: zadania, obszary działań oraz cele". Seminarium szkoleniowe obejmowało wprowadzenie do zagadnień fundraisingu oraz analizę możliwości zastosowania fundraisingu w realizacji projektów z tematyki polsko-niemieckiej. W ramach głównych warsztatów komunikacyjnych „Mówca-odbiorca-uczestnik: Autoprezentacja i prowadzenie debaty” uczestnicy szkolenia poprzez szereg wykładów, prac grupowych i gier symulacyjnych zostali przygotowani do profesjonalnej prezentacji instytucji oraz gości. Ważnym elementem seminarium było spotkanie z **ks. dr. Manfredem Deselaers**, kapłanem diecezji akwizgrańskiej i duszpasterzem episkopatu Niemiec przy Centrum Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu oraz pisarką **Zofią Posmysz**, byłą więźniarką obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau i Sachsenhausen. W czasie spotkania po opowieści Pani Zofii o trudnych do wyobrażenia przeżyciach, podjęto rozmowę na temat historii w relacjach polsko-niemieckich. Szkolenie zakończyło się wspólnym zwiedzaniem obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau.

„niemieckie KINO SAMOCHODOWE - KULTOWE FILMY w niepowtarzalnej scenerii”

14 czerwca 2013 r.: „Good bye, Lenin” reż. Wolfgang Becker, Gliwice

15 czerwca 2013 r.: „Słoneczna aleja” reż. Leander Haußmann, Gliwice

23 sierpnia 2013 r.: „Soul kitchen” reż. Fatih Akin, Gliwice

24 sierpnia 2013 r.: „Siła złego na jednego” reż. Dani Levy, Gliwice

W ramach całkowicie nowego i wyjątkowego projektu filmowego **„niemieckie KINO SAMOCHODOWE – KULTOWE FILMY w niepowtarzalnej scenerii”** zaprezentowaliśmy w niekonwencjonalnej formie kultowe pozycje niemieckiej kinematografii. Projekcje filmowe zostały zrealizowane na terenie „Nowych Gliwic”, a konkretnie na parkingu przy siedzibie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej. Projekt miał na celu wzbudzić zainteresowanie krajem sąsiednim, przedstawić młode niemieckie kino oraz przekazać żywy i kolorowy obraz Niemiec.

Na pokazy filmowe zaprosiliśmy nie tylko osoby zmotoryzowane. Oprócz miejsc parkingowych udostępniliśmy również krzesła.

W Gliwicach pokazane zostały filmy, które zyskały miano kultowych oraz zostały docenione na licznych festiwalach filmowych. Były to „Good bye, Lenin”, „Słoneczna aleja”, „Soul kitchen” oraz „Siła złego na jednego”. Wszystkie filmy zostały wyświetlone w polskiej wersji językowej.

Projekt cieszył się dużym zainteresowaniem nie tylko wśród mieszkańców Gliwic, w pokazach wzięło udział liczne grono odbiorców z okolicznych miast.

XIII Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego
„Demokracja 2.0 – nowe formy partycypacji i legitymizacji”
18 – 24 sierpnia 2013 r., Hattingen

Regionalny Trójkąt Weimarski to trójstronne porozumienie między regionami: Województwem Śląskim, Północną Nadrenią-Westfalią w Niemczech oraz Nord-Pas-de-Calais we Francji, mające na celu wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwój społeczno-gospodarczy i współpracę rzeczonych regionów. Celem odbywających się co roku spotkań Szczytu Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego jest umożliwienie młodym ludziom spotkania z rówieśnikami z krajów Trójkąta, wymiany doświadczeń, a tym samym wzmocnienie postaw dialogu i współpracy młodego pokolenia. W każdym spotkaniu biorą udział 15-osobowe grupy młodych ludzi – uczących się, studiujących, pracujących i poszukujących pracy – z Francji, Niemiec i Polski, którzy mają za sobą pierwsze doświadczenia w działalności na rzecz lokalnej, regionalnej społeczności i są zainteresowani problematyką europejską.

W tym roku Szczyt Młodzieży odbył się w Niemczech (Hattingen) w dniach od 18 do 24 sierpnia. Tematem przewodnim tegorocznego Szczytu była: "Demokracja 2.0 – nowe formy partycypacji i legitymizacji". Dzięki udziałowi w Szczycie Młodzieży młodzi ludzie z Województwa Śląskiego oraz z pozostałych regionów, mieli okazję doświadczyć pozytywnej roli wielokulturowych spotkań i wymiany własnych spostrzeżeń związanych z tematem XIII Szczytu Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego.

Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego jest organizowany dzięki finansowemu wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Uroczyste obchody 15-lecia działalności Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej
zorganizowane w ramach festiwalu
Śląskie Lato Muzyczne WAGNER-VERDI
8 sierpnia 2013 r., Chorzów

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej - jest od 15 lat szczególnym miejscem spotkań Niemców i Polaków. Dialog, który stał się udziałem naszego Domu stworzył bezprecedensową możliwość zbliżenia się obu narodów. Dom tworzy miejsce szczególne, w którym i poprzez który następuje zbliżenie nie tylko instytucji niemieckich i polskich, lecz zbliżenie się ludzi. Jubileusz naszego 15-lecia odbył się 8 sierpnia 2013 roku w Teatrze Rozrywki w Chorzowie. **Prof. Tomasz Tomaszewski**, Dyrektor Artystyczny Festiwalu wciągnął nas w barwną opowieść o Richardzie Wagnerze i Giuseppe Verdim, słynnych mistrzów opery, których 200. rocznica urodzin także przypada w tym roku. Utwory Wagnera i Verdiego w wykonaniu wybitnej polskiej śpiewaczki operowej **Jadwigi Rappè** przy akompaniamencie Mariusza Rutkowskiego oraz muzyczne interpretacje kwartetu Polski Deutsche Oper Berlin, były kulturalnym zwieńczeniem głównych obchodów jubileuszu Domu oraz doskonałą okazją do podsumowania ostatnich 15 lat, próbą pokazania tego, co w aspekcie dialogu polsko-niemieckiego udało się już osiągnąć, jak również tego, co nadal wymaga uwagi i troskliwej pielęgnacji. Koncert stał się swoistym wyrazem poparcia dla tego typu zaangażowania w specyficznym regionie o wspólnym polsko-niemieckim dziedzictwie kulturowym, jakim jest Górny Śląsk, gdzie spotykały się i nadal spotykają różne tożsamości, kultury i wyznania, z uwzględnieniem roli mniejszości niemieckiej jako pomostu we wzajemnych stosunkach.

„Dialog wewnątrz partii – młodzieżówki parlamentarne w Polsce i Niemczech”

Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach

9 - 11 sierpnia 2013 r., Katowice

Udział Młodych Demokratów oraz Junge Union w projekcie pozwolił na wzajemne poznanie działalności młodzieżówek partyjnych oraz stworzyła swoiste forum wymiany doświadczeń. Podczas sobotniego spotkania goście mieli możliwość zapoznać się z działalnością Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacji Konrada Adenauera. Następnie podczas dyskusji zapoznano się z funkcjonowaniem młodzieżówek partyjnych w Polsce i Niemczech. Pan **Łukasz Borkowski**, członek Zarządu Młodych Demokratów zaznaczył w sposób metaforyczny, iż politykę można porównać do pracy rzeźni, gdzie nikt nie jest zainteresowany sposobem wytwarzania, a tylko końcowym efektem. Po zakończeniu sobotniego programu cała grupa z Polski i Niemiec udała się na wspólną kolację, po niej mieli także możliwość zapoznania się z przykładem rewitalizacji byłych obiektów industrialnych na Górnym Śląsku na przykładzie Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrze.

Głównym punktem niedzielnego spotkania była debata przedstawicieli młodzieżówek partyjnych z udziałem Pana **Arkadiusza Chęcińskiego**, Członka Zarządu Województwa Śląskiego oraz Pana **Matthiasa Kerkhoffa**, przedstawiciela parlamentu Północnej Nadrenii Westfalii. Moderatorem spotkania był redaktor Radia Katowice, Pan **Wojciech Pacula**, który postarał się, aby została udzielona odpowiedź na pytania, czy istnieje dialog wewnątrz partii oraz jaka jest rola młodych ugrupowań parlamentarnych w Polsce i Niemczech? Zarówno przedstawiciele młodzieżówek partyjnych, Pan **Paul Ziemiak**, Łukasz Borkowski jak i Pan Arkadiusz Chęciński oraz Matthias Kerkhoff wyrazili jednogłośnie swoją opinię, iż dialog taki istnieje oraz zdanie i pomysły młodzieżówek parlamentarnych jest ważne dla polityków działających w danej partii.

Wzmocnienie Struktur Mniejszości Niemieckiej

Szkolenia zorganizowano w następujących terminach:

18 - 19 września 2013 r., Łubowice (woj. śląskie)

4 - 5 października 2013 r., Turawa (woj. opolskie)

18 - 19 października 2013 r., Olsztyn (woj. warmińsko – mazurskie)

25 - 26 października 2013 r., Gogolin (woj. opolskie)

W szkoleniach organizowanych w 2013 uczestniczyło ponad 110 aktywnych członków mniejszości niemieckiej, chcących poszerzyć wiedzę i efektywnie pracować na rzecz rozwoju społeczności Niemców w Polsce.

Novum jakie zostało wprowadzone w 2013 roku to dłuższe prace warsztatowe aby uczestnicy mogli wspólnie się aktywizować i poznawać inne koła dfk. Podczas tych parugodzinnych warsztatów podzielnymi grupami opracowywali różnorakie pomysły, poznawali siebie na wzajem a co najważniejsze wspierali siebie w swych dążeniach do promocji swojej kultury w regionie. Bardzo nas cieszy fakt, iż ponad 90 procent uczestników w ankietach ewaluacyjnych zaznaczyło ten sposób prowadzenia zajęć.

Z warsztatem zmierzli się już podczas pierwszego dnia szkolenia kiedy to musieli się zmierzyć z autoprezentacją siebie i swojego koła (całej działalności na rzecz MN) prowadzoną przez **Beate Woźniak** z DWPN w Łubowicach, **Łukasza Biłego** z VDG prowadzoną w Turawie, **Rafała Bartek** z DWPN w Olsztynie oraz **Andreę Halenka** z DWPN prowadzoną w Gogolinie. Moderator spotkania miał za zdanie pobudzić grupę uczestników do prezentowania się na zewnątrz (siebie i organizacji), aby każdy z nich mógł zaprezentować działania koła jak najlepiej. Już po pierwszym szkoleniu było widoczne, iż uczestnicy pokonali swoje pierwsze bariery a ten sposób prowadzenia szkolenia jest dla nich bardzo interesujący.

Zadaniem każdego moderatora było podsumowanie i ocenienie wystąpienia każdego uczestnika (warsztaty trwały ponad 2 godziny). Moderator uczestniczył podczas dwóch dni szkoleniowych i wspierał i wspomagał swoją widzą uczestników w ramach różnorodnych warsztatów. Ostatnim elementem piątkowego szkolenia było spotkanie z liderami MN. Członkowie mniejszości niemieckiej w ramach spotkania wieczornego z zaproszonymi liderami mogli porozmawiać, z jakimi codziennymi problemami / sprawami spotykają się DFK, jakie problemy pojawiają się w ich relacjach z zarządem TSKN oraz zarządem powiatowym i gminnym. Dyskutowano o funkcjonowaniu pracy w organizacji, przy realizacji projektów, czy też pozyskiwaniu funduszy na działania kulturalne. Powyższe spotkania z liderami cieszyły się dużym zainteresowaniem, ponieważ żywa dyskusja trwała do późnych godzin nocnych.

Podczas drugiego dnia szkolenia uczestnicy otrzymali od organizatorów materiały seminaryjne na potrzeby dwóch 4-godzinnych warsztatów. Pierwszy warsztat odbył się z trenerem **Marcinem Szobaszkiem** w trakcie prac warsztatowych, wypracowano na potrzeby kół DFK elementy efektywnego mechanizmu, który pozwoli na wysoki poziom współpracy w grupie-kole DFK. Duże zainteresowanie wzbudził również wykład **dr Tomasza Grzyba**, który z perspektywy psychologa społecznego wyjaśnił wiele procesów w społecznościach regionu, skutkujące określonym zachowaniem, reakcjami, które występują wobec MN i zachowaniem samych członków DFK. Potwierdzeniem tegoż że właśnie taka forma warsztatowa dla naszych uczestników jest formą, z którą chcieliby się spotykać w następnych latach jest informacja, iż w ewaluacji ponad 50% ankietowanych zaznaczyło chęć spotkania z Panem Szobaszkiem i Panem Grzybem w formie warsztatowej. Po zakończeniu tych warsztatów pracownicy Domu Współpracy Polsko Niemieckiej przedstawili wszystkie działania, które kierowane dla MN a Łukasz Biły przedstawił: „Jak sporządzić notkę prasową - informacje dla prasy”. Ostatnim kończącym punktem całości programu były rozmowy nt. Księgowość w kole DFK prowadzone przed księgowych odwiedzonych w danym regionie.

W spotkaniach z liderami wzięli udział m.in.:

Ryszard Galla, Poseł do Parlamentu RP z ramienia Mniejszości Niemieckiej

Roman Kolek, Wicemarszałek Województwa Opolskiego

Bernard Gaida, Przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno- Kulturalnych w Polsce

Norbert Rasch, Przewodniczący Towarzystwa Społeczno – Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim

Marcin Lipka, Przewodniczący Zarządu TSKN w Województwie Śląskim

Józef Kotyś, Członek Zarządu Towarzystwa Społeczno – Kulturalnego na Śląsku Opolskim

Rafał Bartek, Dyrektor Domu Współpracy Polsko – Niemieckiej

Szkolenie dla pracowników Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej pt. „Zarządzanie czasem”

W 2011 roku zapoczątkowano serię szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników DWP. Ważnym aspektem było przeprowadzenie szkolenia na temat zarządzania czasem i nauki stawiania priorytetów.

W 2013 roku zostało zorganizowane wraz z Instytutem Stosunków Kulturalnych z Zagranicą szkolenie dla pracowników DWP na wyżej wymieniony temat. Ażeby wszystkie zadania wykonywane były efektywnie i wydajnie, pracownikom zostały przedstawione podczas szkolenia różne metody radzenia sobie z pracą w warunkach stresowych a także inne metody, które pozwalają na zorganizowanie pracy zarówno w grupie jak i w pracy indywidualnej. W czasie spotkania pracowano na materiałach DWP,

które jeszcze bardziej pozwoliły na głębsze zlokalizowanie problemów oraz wypracowanie technik ich rozwiązywania. Workshop prowadził **dr Tomasz Grzyb** – psycholog socjalny.

**„XVIII Seminarium Śląskie”
25 - 28 września 2013 r., Kamień Śląski**

W dniach od 25 - 28 września 2013 r. odbyło się na Zamku w Kamieniu Śląskim XVIII Seminarium Śląskie, którego tematem przewodnim było: **"Dziedzictwo kulturowe Śląska - miejsca, architektura, ludzie, zwyczaje, tradycje"**.

Seminarium Śląskie jest jedną z najważniejszych inicjatyw w naszym regionie, poświęconej tematyce polsko-niemieckiej. Jest ono swoistym forum, w ramach, którego spotykają się i dyskutują przedstawiciele mniejszości niemieckiej, większości polskiej oraz zaproszeni goście z zagranicy.

Tegoroczne XVIII Seminarium Śląskie poświęcone było tematyce dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego Śląska. Tytuł naszego Seminarium został wybrany nieprzypadkowo, bowiem w roku 2010 weszła w Polsce w życie Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Zgodnie z zapisami Konwencji oznacza to generalne zobowiązanie Rzeczypospolitej do prowadzenia działań na rzecz promocji i ochrony dziedzictwa niematerialnego. Popularyzacja dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego pozostaje obowiązkiem społecznym, do którego wypełnienia mogą włączać się zarówno instytucje kulturalne, edukacyjne jak i organizacje pozarządowe. Dziedzictwo materialne i niematerialne Śląska to z punktu widzenia dalszego rozwoju tego wyjątkowego regionu zarówno ogromne szanse – jednak często niewykorzystane – jak i niedocenione walory, które powoli zanikają. XVIII Seminarium Śląskie było pewnym rodzajem forum dyskursu nad obecnym stanem dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego Śląska. Namacalną częścią Seminarium Śląskiego było przygotowanie i przedłożenie Apelu o intensyfikację działań na rzecz ochrony śląskiego dziedzictwa kulturowego.

**VIII Edycja Polsko-Niemieckiej Akademii Dziennikarskiej
"Misja mediów w regionie"
3 - 6 października 2013 r., Gliwice-Katowice-Opole**

Po raz ósmy Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacja Konrada Adenauera byli organizatorami Polsko-Niemieckiej Akademii Dziennikarskiej.

Polsko-Niemiecka Akademia Dziennikarska to czterodniowy projekt składający się z licznych workshopów, wykładów oraz dyskusji, które prowadzone były przez polskich oraz niemieckich ekspertów. W Akademii wzięła udział 20-osobowa grupa studentów z Polski i Niemiec.

W tym roku podczas dyskusji na temat polskich i niemieckich mediów gościliśmy takich znanych dziennikarzy, jak **dr Johannes Grotzky**, dyrektor pionu radiowego Bayerischen Rundfunks, **Jürgen Hingst** ze stacji NDR, **Marek Twaróg**, redaktor naczelny Dziennika Zachodniego czy **Dominik Księski**, prezes Stowarzyszenia Gazet Lokalnych. Oprócz licznych dyskusji na temat etyki w dziennikarstwie zainteresowani uczestnicy mieli możliwość również zdobycia praktycznych doświadczeń montując własne materiały i reportaże w redakcji TVP Katowice oraz Wochenblatt w Opolu. Podczas czterodniowej Akademii młodzi dziennikarze mieli możliwość poznania z wszystkich możliwych perspektyw pracy w mediach regionalnych. Dzięki spotkaniom i wykładom z zawodowymi dziennikarzami grupa dowiedziała się, co znaczy w nowoczesnym świecie być dziennikarzem i jakie wyzwania wiążą się z wykonywaniem tego zawodu. Uczestnicy poznali świat mediów regionalnych na Górnym Śląsku i w Polsce, jak i otoczenie pod kątem krajoznawczym i historycznym.

„Kobiety mniejszości niemieckiej we współczesnym społeczeństwie – szkolenie dla młodych, aktywnych zawodowo i społecznie kobiet mniejszości niemieckiej”

11 - 12 października 2013 r., Krapkowice

W dniach 11 – 12 października 2013 r. odbyło się w Krapkowicach szkolenie pt.: „Kobiety mniejszości niemieckiej we współczesnym społeczeństwie – szkolenie dla młodych, aktywnych zawodowo i społecznie kobiet mniejszości niemieckiej”.

Dwudniowe szkolenie dla kobiet aktywnych zawodowo i społecznie było pierwszą w swoim rodzaju okazją dla wewnętrznej integracji kobiet mniejszości niemieckiej w przedziale wiekowym: 20-45 lat. Było to spotkanie kobiet, mających potencjalnie te same lub bardzo podobne problemy, borykających się z trudnościami życia codziennego, a jednocześnie pogłębiło ich tożsamość narodową i dało nowe impulsy do przekazywania młodemu pokoleniu: kultury niemieckiej, języka ojczystego i wartości niezbędnych do dobrego Niemcowi, współczesnemu człowiekowi.

Podczas dwudniowego szkolenia aktywne Kobiety Mniejszości Niemieckiej działające i angażujące się w lokalnych Kołach DFK oraz podejmujące różnego rodzaju inicjatywy w swoich społecznościach lokalnych miały możliwość spotkania się, podzielenia własnymi spostrzeżeniami, wymiany doświadczeń oraz nawiązania współpracy. Podczas szkolenia uczestniczkom zaproponowano szeroki wachlarz tematyczny: począwszy od roli kobiety na przełomie wieków, panujących stereotypach i ich zwalczaniu, po rozwój osobisty, rolę kobiety w społeczeństwie, w krzewieniu tożsamości oraz dwujęzycznym wychowaniu dzieci.

Tematy podejmowane podczas szkolenia:

- Współczesna kobieta nośnikiem tożsamości kulturowej - czyli jak odejść od porzekadła: „Kinder, Küche, Kirche”? Czy należy od niego odchodzić?
- Pokazanie, do jakiego stopnia życie społeczne organizują stereotypy; jakie są konsekwencje tradycyjnego podziału ról, który eksponuje rolę kobiety w domu i rodzinie, a mężczyzny w pracy i życiu publicznym, a wreszcie, jakie są koszty takiego widzenia świata - społeczne, ekonomiczne i osobiste?
- Dyskusja o wrażliwości na różnorodne potrzeby i interesy kobiet i mężczyzn oraz na bariery wynikające ze stereotypów płci.
- W jaki sposób analizować, formułować cele i planować działania z uwzględnieniem kategorii płci w środowisku mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce?
- Czym jest współczesna mniejszość niemiecka w Polsce? Jaka to grupa? Czy potrzebuje zmian?
- Jak efektywnie przekazywać młodemu człowiekowi tożsamość niemiecką, kulturę swojego kraju ojczystego?
- Wychowanie w środowisku domowym: jak efektywnie wychowywać dziecko dwujęzycznie?

„Młodzi socjaldemokraci przed wyborami do Parlamentu Europejskiego – wyzwania, plany oczekiwania”

15 - 17 listopada 2013 r., Katowice

Udział Młodych Socjaldemokratów oraz JUSOS w projekcie pt. „Młodzi socjaldemokraci przed wyborami do Parlamentu Europejskiego – wyzwania, plany oczekiwania” pozwolił na wzajemne poznanie działalności młodzieżówek partyjnych oraz stworzyła swoiste forum wymiany doświadczeń. Goście z Niemiec przybyli do Katowic 15 listopada, w godzinach wieczornych. Po przybyciu do hotelu czekała na nich kolacja oraz zaproszeni Młodzi Socjaldemokraci z polskiej strony. Podczas spotkania goście mieli możliwość zapoznać się z działalnością Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Fundacji Friedricha Eberta, reprezentowaną przez Lukasa Plewnię. Następnie podczas kolacji zapoznano się z funkcjonowaniem młodzieżówek partyjnych w Polsce i Niemczech.

Sobotni poranek rozpoczął się od przejazdu na Sesję Konwentu Województwa Śląskiego, na której uczestnicy z Niemiec mieli możliwość zapoznać się z funkcjonowaniem Partii SLD w Polsce oraz przyjrzeć się wewnętrznemu systemowi wyborczemu, który różni się pod względem formalnym od niemieckiego sposobu. Kolejnym sobotnim punktem było przejście do siedziby Federacji Młodych Socjaldemokratów w Katowicach, gdzie po obiedzie podjęto dyskusję na temat „Eurowybory – szansa dla młodych? Najważniejsze tematy kampanii wyborczej w Polsce i Niemczech”. Moderację tej części spotkania prowadziła **Katarzyna Piotrowska**, Sekretarz ds. międzynarodowych SLD w Warszawie. Gościem specjalnym tego panelu był **Piotr Chmielowski**, Poseł na Sejm RP. Po krótkiej przerwie kawowej uczestnicy przeszli do kolejnej debaty pt. „Bezrobocie młodych – przyczyny, pomysły na walkę z bezrobociem w programach partii i na poziomie UE”. Tę część debaty prowadził **dr Michał Polakowski** z międzynarodowego Centrum Badań i Analiz ICRA w Warszawie. Wszyscy uczestnicy byli włączeni w debaty, które były tłumaczone symultanicznie. W godzinach wieczornych wszyscy uczestnicy udali się na kolację. Przedstawicielem ze strony niemieckiej był **Christian Narzejewski**, natomiast ze strony polskiej **Adrian Bogusławski**.

Międzynarodowa konferencja naukowa
„Władze komunistyczne wobec ludności niemieckiej w Polsce 1945 – 1989”
28 – 29 listopada 2013 r., Gliwice

W dniach 28-29 listopada 2013 roku odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Władze komunistyczne wobec niemieckiej ludności w Polsce 1945 - 1989”.

Zagadnienia dotyczące polityki władz komunistycznych w powojennej Polsce wobec społeczności niemieckiej zamieszkującej ziemie polskie doczekały się szeregu opracowań, zarówno o charakterze źródłowym, syntez historycznych, jak i studiów przypadku. Większość tych prac powstała jednak przed kilku, a nawet kilkunastu laty i siłą rzeczy nie oddają najnowszego stanu badań; chociażby archiwalia IPN włączone były do tych badań tylko w ograniczonym stopniu. Charakterystyczna jest również silna koncentracja badaczy na kilku pierwszych powojennych latach. Było więc rzeczą interesującą dokonanie próby swoistej rekapitulacji aktualnych kierunków badawczych, przeglądu bieżących kierunków badań, próby nowego spojrzenia na zagadnienia już opisane z nowej perspektywy, przy użyciu innych metod badawczych.

Wśród podejmowanych przed ponad 50 prelegentów tematów były m.in. kierunki polityki władz, powojenne represje i antyniemiecka polityka aparatu bezpieczeństwa, a także sprawy mniejszości niemieckiej w perspektywie relacji RFN-PRL, obszary życia codziennego, integracji i migracji Niemców w PRL, polityka wobec Żydów i ewangelików oraz obraz Niemców w propagandzie czy wpływ okupacji na postrzeganie Niemców.

Współorganizatorami konferencji byli: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk.

**Szkolenie dla pełnomocników ds. języka niemieckiego jako języka pomocniczego
w urzędach miast i gmin województwa opolskiego
oraz urzędników odpowiedzialnych za język niemiecki jako język mniejszości
19 grudnia 2013 r., Opole**

W dniu 19 grudnia 2013 r. w Opolu odbyło się szkolenie dla pełnomocników ds. języka niemieckiego jako języka pomocniczego w urzędach miast i gmin województwa opolskiego oraz urzędników odpowiedzialnych za język niemiecki jako język mniejszości.

Mimo upływu ośmiu lat od uchwalenia Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z dnia 6 stycznia 2005 r. lista gmin, w których możliwe jest używanie języka pomocniczego i dodatkowych nazw miejscowości – wciąż nie jest długa. Nie udało się też rozwiązać wielu problemów związanych z przekazywaniem organizacjom mniejszości dotacji. Wprowadzenie w życie ustawowych regulacji jest trudne, zarówno ze względów społecznych, jak i politycznych. Wcielenie przepisów Ustawy wymaga czasu, przygotowawczej pracy edukacyjnej, pozytywnego nastawienia opinii publicznej oraz współpracy elit politycznych, na poziomie centralnym, przede wszystkim jednak na poziomie lokalnym.

Podczas szkolenia uczestnicy mieli okazję do skorzystania z fachowej porady ekspertów z zakresu oświaty mniejszości niemieckiej, z zakresu wprowadzania w życie zapisów wytycznych Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub mniejszościowych, konstruktywnej analizy problemów, jakie przysparza im realizacja postanowień Ustawy, konfrontacji swojego stanowiska ze stanowiskiem grupy eksperckiej, składającej się z przedstawiciela Ministerstwa Cyfryzacji i Administracji – Pana **Dobiesław Rzemieniewskiego**, naukowca – **dr Tomasza Wicherkiewicz** oraz pełnomocnika ds. języka serbołużyckiego z Cottbus / Chociebuża – Pana **Jana Schurmann**.

Ważnym elementem szkolenia była również interesująca dyskusja dot. problemów, jakie niesie ze sobą realizacja postanowień Ustawy oraz innych ważnych dla Mniejszości Niemieckiej dokumentów prawnych nie tylko w teorii, ale przede wszystkim w praktyce.

**„Cykl spotkań eksperckich w gminach województwa opolskiego oraz śląskiego, które realizują
oraz przygotowują się do wprowadzenia zapisów Ustawy o mniejszościach
narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z dnia 6 stycznia 2005 r.”
17 - 19 kwietnia 2013 r.**

Łubowice, Krzanowice, Strzelce Opolskie, Olesno, Popielów

Cykl spotkań eksperckich w gminach województwa opolskiego oraz śląskiego, które realizują oraz przygotowują się do wprowadzenia zapisów Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych a także o języku regionalnym z dnia 6 stycznia 2005 r.

Łubowice, Krzanowice, Strzelce Opolskie, Olesno, Popielów:

W dniach 17-19 kwietnia 2013 r. odbył się w gminach województwa opolskiego oraz śląskiego cykl spotkań eksperckich z **prof. Grzegorzem Januszem**, odnośnie zapisów Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych.

Podczas spotkań eksperckich Pan prof. dr hab. Grzegorz Janusz, Dziekan Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przedstawił zgromadzonym czynniki powstania mniejszości narodowych, etnicznych, czy językowych, omówił rozwiązania dotyczące dwujęzycznego i trójjęzycznego nazewnictwa miejscowości i obiektów topograficznych w języku mniejszości w różnych państwach Europy, jak np. Niemcy, Austria, Włochy, Holandia, czy Czechy, udowadniając tym samym, iż stosowanie takiego nazewnictwa jest w Europie czymś powszechnym.

Szczegółowo przedstawił stan prawny w zakresie dodatkowych nazw w języku mniejszości w Polsce, opowiedział o tym, kiedy jest możliwe stosowanie podwójnego nazewnictwa oraz które gminy po najnowszym Spisie Powszechnym charakteryzują się 20% stopniem zamieszkania przez ludność deklarującą narodowość niemiecką. Poświęcił również część swego wystąpienia na zaprezentowanie uczestnikom wymogów formalnych, które należy spełnić, aby wprowadzić tablice z dwujęzycznymi nazwami miejscowości.

Uczestnicy spotkań z zainteresowaniem wsłuchiwali się w referat Pana Profesora oraz dyskutowali i zadawali szereg pytań, dotyczących procedur wprowadzenia tablic z dwujęzycznymi nazwami miejscowości, począwszy od kwestii, kto powinien zainicjować działanie, kto może wystąpić z wnioskiem o wpisanie gminy do Rejestru Gmin, po sprawy techniczne i finansowe z tym związane. Zastanawiali się również nad tym, skąd biorą się ciągle zmiany w wynikach obecnego Spisu Powszechnego oraz przedstawiali swe obawy, związane z zamazywaniem tablic. Pan Profesor stwierdził, iż sytuacja z niszczeniem tablic, rzadko ma podłoże narodowościowe, a raczej jest przejawem wandalizmu, z którym spotykamy się również w przypadku tablic tylko z nazwami polskimi. Jedną z kwestii, którą również poruszyli uczestnicy był 20% próg przynależności do mniejszości ludności zamieszkałej w danej gminie, określony w Ustawie. Pytali, czy możliwe jest zmniejszenie tego progu. Prof. Janusz stwierdził, iż nie są prowadzone w tej chwili żadne rozmowy nad nowelizacją Ustawy, a co za tym idzie nie przewiduje się zmiany progu procentowego. Podjęto również dyskusję nt. tego, czy możliwe jest wypracowanie jednego stanowiska, tych samych procedur odnośnie nazewnictwa w języku mniejszości w całej Europie. Pan Prof. stwierdził jednak, iż choć Rada Europy i Unia Europejska podkreślają znaczenie wielokulturowości w całej Europie, to jednak kwestie te są bardzo indywidualne dla każdego Państwa, a inicjatywa jest po stronie mniejszości narodowych i nie może być narzucana przez władze państwa.

Prof. Janusz zachęcał również uczestników do ciągłego podejmowania dyskusji nt. wprowadzenia tablic z dwujęzycznymi nazwami miejscowości oraz tablic z podwójnym nazewnictwem ulic, ponieważ wiele osób podchodzi do tego tematu neutralnie i należy takie rozmowy prowadzić w większym gronie, a nie tylko w kręgu zwolenników.

Ewaluacja pokazała, iż cele i założenia projektu zostały spełnione. 70% uczestników oceniło spotkania bardzo dobrze, natomiast prawie 30% dobrze. Spotkania w wysokim przyczyniły się do poszerzenia wiedzy nt. zapisów ustawy oraz związanych z tym praw mniejszości – potwierdziło to 80% ankietowanych. Wpływ spotkań na poszerzenie wiedzy nt. procedur, wiążących się z wprowadzaniem zapisów Ustawy oraz przykładowych gmin, które zostały wpisane do Urzędowego Rejestru Gmin oraz Rejestru Gmin i korzystają z praw gwarantowanych przez Ustawę uczestnicy ocenili jako wysoki (70%) lub średni (30%). Osoba Prof. Janusza w wysokim stopniu zagwarantowała zapewnienie fachowej porady oraz analizę problemów, jakie przysparza realizacja postanowień Ustawy - tego zdania jest ponad 73% uczestników. Spotkania wpłynęły również w wysokim stopniu (w ocenie 60%) oraz w średnim stopniu (w ocenie prawie 38%) na wzmocnienie budowania społecznego poparcia dla mniejszości niemieckiej w zakresie korzystania z praw gwarantowanych przez Ustawę. Udział w podobnym spotkaniu innym osobom o zbliżonych zainteresowaniach poleciłoby ponad 99% ankietowanych.

**Badania interdyscyplinarne pt. „Wpływ ludności autochtonicznej pochodzenia niemieckiego oraz organizacji mniejszości niemieckiej na regionalny rozwój gospodarczo-społeczny ze szczególnym uwzględnieniem woj. opolskiego” –
kontynuacja działań badawczych w 2013 r.**

Województwo opolskie w świetle ogólnopolskich analiz statystyczno-społecznych postrzegany jest jako specyficzne i wyjątkowe. Ów szczególność wynika m.in. z faktu, iż w strukturze demograficznej regionu opolskiego występuje duży udział ludności autochtonicznej mającej z racji swojego urodzenia pochodzenia niemieckie (wiąże się to z posiadaniem podwójnego obywatelstwa lub prawem do jego uzyskania).

Obszar ten (w świetle różnorodnych badań demograficznych) wyróżnia się także szeregiem innych cech takich jak np. intensywną emigracją zarobkową, relatywnie niskim poziomem bezrobocia, zurbanizowaniem, rozwiniętą infrastrukturą, uprzemysłowieniem, oraz zróżnicowaniem oferty rynkowej w sferze lokalnego handlu oraz oferowanych usług. Sporo z tych cech ma bezpośredni związek z mieszkającą na tym obszarze ludnością pochodzenia niemieckiego, której cechy i aktywność społeczno-gospodarcza oraz jej skutki wpływają zarówno na gospodarczo-społeczną odmienność obszaru jak i na kierunki jego rozwoju, a tym samym na rozwój całego regionu opolskiego.

Projekt Badania interdyscyplinarne pt. „Wpływ ludności autochtonicznej pochodzenia niemieckiego oraz organizacji mniejszości niemieckiej na regionalny rozwój gospodarczo-społeczny ze szczególnym uwzględnieniem woj. opolskiego” są kontynuacją działań podjętych w 2012 roku i mają charakter interdyscyplinarny i prowadzone były przez ekonomistę, specjalistę z zakresu ekonomii rozwoju i rynku pracy, **prof. dra hab. Romualda Jończego** oraz Panią **Katarzynę Łukaniszyn-Domaszewskiej**.

W ramach powyższego projektu w roku 2013 zostały przeprowadzone takie zadania jak: analiza wydatków i działalności mniejszości niemieckiej mającą wpływ na rozwój regionalny, dokonano interpretacji wyników badań ankietowych dotyczących wpływu organizacji mniejszości niemieckiej oraz ludności pochodzenia niemieckiego na rozwój regionalny, sporządzono dokument, w którym udokumentowano wpływ migracji stałej i zarobkowej ludności pochodzenia niemieckiego na rozwój regionalny.

Ostatnim elementem projektu było zorganizowanie konferencji nt. „Wpływ ludności autochtonicznej pochodzenia niemieckiego oraz organizacji mniejszości niemieckiej na regionalny rozwój gospodarczo-społeczny ze szczególnym uwzględnieniem woj. opolskiego” - prezentacja wyników badań. Powyższa konferencja odbyła się 19 grudnia br. w Urzędzie Marszałkowskim woj. Opolskiego pod patronatem honorowym Wojewody Opolskiego.

W ramach konferencji zaprezentowano wyniki badań prof. dr hab. Romualda Jończego oraz Katarzyny Łukaniszyn-Domaszewskiej dotyczące rozwoju regionalnego województwa opolskiego oraz wpływu mniejszości niemieckiej na ten rozwój.

W pierwszej części konferencji Wojewoda Opolski **Ryszard Wilczyński** mówił, iż „Mniejszość niemiecka wnosi do regionu bardzo wiele, inne województwa mogą żałować, że nie mają takiej grupy”. Podczas pierwszej prelekcji prof. Jończy przedstawił metodologię badań oraz ich najciekawsze aspekty. Wyjątkowo interesujące były zestawione opinie na temat różnych aspektów obecności Niemców w województwie opolskim z punktu widzenia samej mniejszości niemieckiej a także większości polskiej. Jak się okazuje obydwie ankietowane grupy zgadzają się, co do tego, że Niemcy najbardziej pozytywny wpływ mają na region w zakresie kultury oraz edukacji. Profesor Romuald Jończy nie ma wątpliwości, że migrująca za pracą ludność pochodzenia niemieckiego wywarła w minionym 20-leciu pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy województwa opolskiego. Na dowód przytaczał liczby - 2002 roku osoby zatrudnione za granicą przywiozły do regionu 1,85 mld zł, w 2004 i 2006 - po 2,7 mld, w 2010 - 1,6 mld. Łącznie w latach 1989 - 2010 zarobiły 36,5 mld zł. Aż 25 mld zostało wydane w kraju.

Jeśli chodzi o kwestie bezrobocia to przedstawiono wyniki, w których wynika, iż przed akcesją do Unii w roku 2004 roku bezrobocie w gminach mniejszościowych było 3-4 proc. mniejsze niż w pozostałych częściach województwa. A i obecnie w 10 gminach Konferencja zakończyła dyskusja panelową nt. „Mniejszości narodowe oraz etniczne szansą w rozwoju regionalnym – wnioski z woj. opolskiego a możliwości uniwersalne”, w której wzięli udział **prof. dr. hab. Krzysztof Ruchniewicz**, Dyrektor Centrum Studiów Niemieckich Europejskich im. W. Brandta, **dr hab. Sławomir Łodziński**, Uniwersytet Warszawski, **dr Tomasz Grzyb**, Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej, Wrocław oraz **Norbert Rasch**, Przewodniczący Zarządu Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim. Końcowym etapem projektu jest zbiorczy raport z częścią wnioskową z przeprowadzonych w ramach projektu badań empirycznych dotyczących wpływu organizacji mniejszości niemieckiej oraz ludności pochodzenia niemieckiego na rozwój regionalny.

Gala wręczenia Nagród: „Mosty Dialogu 2013” 2 grudnia 2013 r., Góra Św. Anny

Celem było kreowanie i kształtowanie pozytywnego wizerunku Województwa Opolskiego, poprzez promocję wielokulturowości regionu. Plebiscyt „Mosty Dialogu 2013” miał za zadanie wydobyć na światło dzienne teraźniejszość województwa opolskiego pod kątem współczesnego wizerunku województwa otwartego i atrakcyjnego.

Priorytetem projektu było ukazanie opinii publicznej Województwa Opolskiego przez pryzmat, różnorodności kulturowej i narodowościowej i konsekwencjami, jakie niesie ze sobą funkcjonowanie w wielokulturowym regionie.

Projekt skupił się na promowaniu równości szans w aspekcie narodowościowym i etnicznym w województwie opolskim. Kolejnym celem planowanych działań było uświadomienie odbiorcom projektu ogromnej wartości, jaka płynie z różnorodności. Cel ten został osiągnięty poprzez stworzenie klimatu sprzyjającego afirmacji różnorodności jako wielkiej wartości społeczeństwa, na którą składają się wszyscy członkowie społeczności bez względu na pochodzenie etniczne i narodowościowe.

W trakcie realizowanych działań został położony nacisk na wskazanie odbiorcom (poprzez informacje medialne oraz plakaty, zaproszenia, formularze zgłoszeniowe), iż żyjemy w społeczeństwie, które coraz intensywniej różnicuje się i ta tendencja będzie postępowała ze względu na jednoczenie się Europy, a co za tym idzie zanik granic i zwiększoną migrację ludności. Zatem celem projektu było również wskazanie odbiorcom projektu, że pluralistyczne i prawdziwie demokratyczne społeczeństwo powinno nie tylko szanować etniczną, językową i religijną tożsamość każdej osoby należącej do mniejszości narodowej, lecz także tworzyć odpowiednie warunki pozwalające im wyrażać, zachowywać i rozwijać tę tożsamość. Ponadto ważne było, aby uświadomić odbiorcom projektu, że tworzenie klimatu tolerancji i dialogu jest konieczne, aby zróżnicowanie kulturowe nie było źródłem i czynnikiem podziałów, lecz wzbogacenia każdego społeczeństwa i społeczności lokalnych.

W ramach projektu zakładane były następujące rezultaty twarde:

- przyznanie nagród „Mosty Dialogu 2013” w trzech kategoriach konkursowych oraz dwóch nagród specjalnych- „Złoty Most Dialogu 2013” dla **Kurta Becka**, Premiera Kraju Związkowego RFN Nadrenii-Palatynat w latach 1994 - 2013 oraz dla **Arcybiskupa ks. prof. dra hab. Alfonsa Nossola**, Biskupa Diecezji Opolskiej w latach 1977 - 2009.
- 50 instytucji / organizacji, które zgłoszą się do plebiscytu (do plebiscytu wpłynęły łącznie 53 wypełnione Formularze Zgłoszeniowe, w tym 35 w kategorii Ludzie, 7 w kategorii Instytucje oraz 11 w kategorii Organizacje Pozarządowe).
- organizacja jednej uroczystej gali wręczenia Nagród „Mosty Dialogu 2013”

- udział ok. 300 osób w uroczystej gali wręczenia Nagród „Mosty Dialogu 2013” (do udziału w gali zostało zaproszonych ok. 700 osób poprzez wysyłkę zaproszeń, w samej gali wzięło udział ok. 300 osób).

oraz następujące rezultaty miękkie:

- upowszechnienie wiedzy dla ok. 400 osób z na temat regionu jako regionu wielokulturowego, tolerancyjnego i otwartego na dialog

Cele projektu zostały osiągnięte: zainteresowanie uczestnictwem w gali rozdania nagród było znacznie większe niż w I edycji Mostów Dialogu w 2010 roku, zaś liczba doniesień medialnych po gali rozdania Mostów Dialogu 2013 świadczy o tym, iż nagroda ta przebiła się do regionalnej świadomości i społecznej i medialnej.

**„Dziadek z Wehrmachtu” - Projekt wystawienniczy.
Nagrania i archiwizacja wspomnień byłych żołnierzy Wehrmachtu pochodzących
z terenów Polski.**

Projekt mający na celu udokumentowanie historii żyjących w Polsce byłych żołnierzy Wehrmachtu jest wspólnym przedsięwzięciem stowarzyszenia Genius Loci – Duch Miejsca z Rudy Śląskiej oraz Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej. Chcielibyśmy zapisać przeszłość pokolenia naszych dziadków i spróbować ją zrozumieć, aby móc z empatią przekazać nieproste historie takimi, jakimi są one dla nas, którzy mają szczęście żyć w zupełnie innej Europie niż ta, w której oni dorastali. Losy i wspomnienia dawnych żołnierzy Wehrmachtu, jak i również ich krewnych zostały udokumentowane i zarchiwizowane w formie biograficznych wywiadów. Opracowane, uzupełnione przez liczne zdjęcia i dokumentacje wywiady tworzą podstawę do multimedialnej wystawy. Żeby odpowiednio przedstawić temat, przyjrzeliliśmy się wspomnieniom i doświadczeniom następnym pokoleń naszych świadków oraz uzupełniliśmy je opowiadaniem byłych żołnierzy z Polski Północnej, czyniąc tym samym opisane zjawisko bardziej ogólnopolskie niż regionalne. Wreszcie dzięki zebranym materiałom w formie wywiadów audio i video, dokumentów z archiwów, skanowanych fotografii oraz innych osobistych pamiątek, jak towarzyszące teksty udało się stworzyć scenariusz wystawy i realizować jego graficzną formę. Wernisaż multimedialnej, dwujęzycznej (polsko-niemieckiej) wystawy odbędzie się jesienią 2014 roku.

**Wydawanie dwujęzycznego (polsko-niemieckiego) dodatku
do gazety regionalnej pt. „Heimat” w 2013 r.**

W 2013 roku w ramach jednego z działań kampanii Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej i Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, wzmacniającej dwujęzyczność polsko-niemiecką pt. „Dwa to więcej niż jeden”, finansowanej ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Federalnej Niemiec oraz ze środków Mniejszości Niemieckiej będących w dyspozycji Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych w gazecie regionalnej, ukazującej się na terenie całego województwa opolskiego (czyli na terenie gdzie żyje największe skupisko Niemców w Polsce) - *Nowa Trybuna Opolska* ukazywał się cotygodniowy dodatek *Heimat* poświęcony życiu i działalności Mniejszości Niemieckiej, postrzeganej przez pryzmat grupy narodowościowej, która ma znaczący wpływ na dzisiejszy obraz socjologiczno-polityczny Polski, w tym województwa opolskiego. Postrzeganej również jako grupy, która identyfikuje się poprzez żywotny język niemiecki, i ten język pielęgnuje, co więcej propaguje jego zalety.

Grupą docelową dwujęzycznego dodatku Heimat była, więc, zarówno mniejszość niemiecka, jak i większość polska, która poprzez dodatek miała okazję poznać rzeczywiste obszary działalności MN w Polsce, a nie postrzegać tej grupy narodowościowej poprzez pryzmat stereotypowych spotkań „przy kawie i ciastku”, które to pokutują w dalszym ciągu u wielu przedstawicieli większości polskiej. Heimat dzięki nieprzerwanemu ukazywaniu się na rynku wydawniczym województwa opolskiego od 2010, stał się pozytywną marką zarówno niemiecko-polskiej dwujęzyczności, jak i symbolem mniejszości niemieckiej, i jego wydawanie w dalszym ciągu, będzie przyczynkiem do ciągłego wzmocnienia pozytywnego wizerunku Niemca w Polsce i ukazywania praktycznych aspektów niemiecko-polskiego bilingwizmu.

Obszar V

Wybrane publikacje Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej przygotowane i wydane w roku 2013

Dodruck polskiej publikacji „Mówić językami. Dziesięć rozmów o dwujęzyczności polsko-niemieckiej”

Dużym obciążeniem dla dobrych polsko-niemieckich stosunków w dalszym ciągu stanowi bariera językowa, dlatego DWPN postanowił, w obszernej kampanii dotyczącej właśnie dwujęzyczności, pochylić się na tym problemem. Obok przeróżnych projektów, jak na przykład spotkania eksperckie omawiające korzyści z dwujęzycznego wychowania dzieci, poprzez konkursy tematyczne lub stronę internetową informującą o dodruchu w 2013 roku publikacji pt. „Mówić językami. Dziesięć rozmów o dwujęzyczności polsko-niemieckiej” (tytuł niem. Dazwischenreden. Zehn Gespräche über die deutsch-polnische Zweisprachigkeit“). Dodruk publikacji wydanej we współpracy z Instytutem Stosunków Kulturalnych z Zagranicą wynosił 1000 sztuk. Publikacja ta zawiera rozmowy z popularnymi osobami tj. **Basilem Kerskim** – redaktorem naczelnym polsko-niemieckiego pisma „Dialog” oraz dyrektorem europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku, **Steffen Möllerem** – niemieckim aktorem, kabarecistą i autorem lub **Adrianem Topolem** – aktorem niemieckim urodzonym w Zabrze. Rozmowy te ukazują wpływ dwujęzyczności na zawodowe a także prywatne ścieżki życiowe. Nasza publikacja skierowana jest do młodzieży oraz członków mniejszości niemieckiej. Jej celem jest skłanianie i motywowanie do nauki języka niemieckiego, ponadto ma być impulsem do wprowadzenia bilingwalnego sposobu wychowania a także przedstawienia wiedzy z tym związanej. Powyższa publikacja jest również powiązana i przedstawiana ramach innych projektów dotyczących kampanii o dwujęzyczności.

Dodruck publikacji "Ocalone słowa, ocalone dziedzictwo regionu" oraz Poradnik dla rodziców dzieci dorastających dwujęzycznie wraz z wkładką

Publikacja „Ocalone słowa, ocalone dziedzictwo regionu” to pokłosie trzech edycji projektu pt. „Archiwum Historii Mówionej: www.e-historie.pl”. Projektu realizowanego od 2009 r., którego celem jest budowa klimatu porozumienia między pokoleniami a jednocześnie wzmocnienie wśród młodej generacji świadomości historycznej, a wraz z nią pamięci o najbardziej przełomowych i najważniejszych chwilach w historii, przekazanej przez ludzi, którzy tą historię tworzyli „Archiwum Historii Mówionej: www.e-historie.pl” jest też nowym sposobem odkrywania u młodego pokolenia swego przywiązania do regionu, w którym żyją oraz sposobem porozumienia się, „budowania mostów” między starszym

pokoleniem a młodą generacją. Relacje świadków historii w publikacji są różnorodne, dotyczą czasu i zdarzeń widzianych oczami mniejszości niemieckiej na Śląsku, większości polskiej, czy tych, którzy po prostu określają się mianem Ślązaków. Jest to, więc zbiór szczególny, poprzez wyjątkowe osoby, których osobiste postrzeganie „wielkiej historii” upamiętniamy, ale i tematy i poprzez cenzury czasowe wydarzeń, które świadkowie czasu poruszają w swych subiektywnych relacjach.

Język niemiecki jest jednym z najważniejszych języków na świecie. Językiem niemieckim jako ojczystym posługuje się przeważająca liczba mieszkańców Unii Europejskiej. W poradniku zostaje wyjaśnione dlaczego warto uczyć się języka niemieckiego, kiedy powinno się rozpocząć jego naukę oraz gdzie i w jaki sposób można się go nauczyć. W poradniku znajdują się odpowiedzi na pytania związane z kwestią dwujęzyczności.

Wielojęzyczne wychowanie może być niezwykle wartościowym darem dla dzieci, może sprawić, że staną się one kimś szczególnym oraz stanowi bezsprzeczny atut, który może otworzyć im wiele drzwi.

Album fotograficzno-historyczny pt. „Górnośląscy potentaci - Dziedzictwo Henckel von Donnersmarcków”

„Górnośląscy potentaci. Dziedzictwo Henckel von Donnersmarcków” to tytuł najnowszej, kolejnej po „Górnośląskich potentatach. Dziedzictwo Ballestremów” publikacji Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej przybliżającej dziedzictwo wielkich, śląskich potentatów gospodarczych, po których pamiątki mijamy co dzień. Wielcy potentaci gospodarczy, właściciele ogromnych majątków ziemskich, budowniczy kopalń, hut i zakładów przemysłowych, całej potęgi industrialnej Śląska, wizjonerzy, obywatele Europy, filantropi – to tylko niektóre z określeń rodziny Henckel von Donnersmarck, po których przybyciu pod koniec XVII wieku, Śląsk nigdy nie miał być już taki sam.

Album zawiera informacje o pamiątkach po działalności śląskiej rodziny arystokratów stanowi doskonałą lekcję historii regionu, uczy rozumieć i szanować górnośląską specyfikę, a poprzez wykonane z niezwykłą dbałością fotograficzne udokumentowanie świadectw ich działalności dostarcza niezapomnianych, pełnych refleksji nad przeszłością wrażeń estetycznych. Album, uzupełniony niezbędnymi informacjami merytorycznymi pomaga także w odkryciu ciekawych i pożytecznych pokładów dziedzictwa Górnego Śląska opartego na rozwoju nauki, techniki i przede wszystkim gospodarki jego wieloletnich niemieckich gospodarzy. Niejednokrotnie czytelnicy albumu byli zadziwieni, jak wiele wspaniałych i monumentalnych dowodów aktywności rodu, czasem prawie w ogóle nietkniętych zębem czasu i historycznymi zawirowaniami, wciąż pozostaje nieznaną lub jeszcze nieodkrytą. We wnikliwy, pełen detali sposób nasza publikacja pomaga odnaleźć to, co zapomniane, zrozumieć świat, w jakim żyjemy i zachować to, co za parę lat może całkowicie z niego zniknąć.

Publikacja pokonferencyjna, stanowiąca wybór tekstów z XVI i XVII Seminarium Śląskiego

W tym roku po raz pierwszy DWPN zaprezentował elektroniczne wydanie znanej publikacji - kolejny tom z cyklu publikacji pokonferencyjnych zawierający wybór referatów wygłoszonych podczas XVI i XVII Seminarium Śląskiego, czyli z 2011 oraz 2012 roku. Jej tytuł odnosi się do tytułów spotkań, podczas których wygłoszone zostały zebrane teksty: "Śląskie identyfikacje. Pamięć kulturowa - bogactwo czy źródło konfliktów?" (2011). „Kształcenie, wykształcenie, nauka - szansą dla Ciebie, dla mnie i dla Śląska” (2012)". XVI Seminarium Śląskie poświęcone było zagadnieniu wielokulturowości na Śląsku, która implikuje wielość identyfikacji i możliwych tożsamości.

Ważnym zagadnieniem podejmowanym podczas Seminarium było również zdefiniowanie i wyjaśnienie pojęcia „pamięć kulturowa” i jej postrzeganie jako bogactwa lub źródła konfliktów w codziennym życiu. Naszym celem było pokazanie, iż śląska rzeczywistość nie jest jednolita kulturowo, wrasta coraz bardziej w realia europejskie, które stanowią mieszankę mniejszości narodowych i etnicznych, kultur, tradycji, religii i języków. Niezwykle ważne w procesie budowy świadomego społeczeństwa obywatelskiego każdego regionu jest wykształcenie rozumiane w bardzo szerokim kontekście. System edukacyjny i wykształcenie stanowią podstawę rozwoju człowieka i jednocześnie rozwoju społeczeństwa.

W ramach XVII Seminarium Śląskiego dokonano analizy aktualnych ofert kształcenia w regionie, czy odpowiadają one wyzwaniom i zapotrzebowaniu tutejszego rynku pracy, a także, w jakim stopniu na dzisiejszym Śląsku osiągnięta jest równość ze względu na płeć, pochodzenie społeczne, narodowość w ideach: kształcenia – rodziny i zawodu.

„Atlas Górnego Śląska w XX wieku. Zbiór map edukacyjnych”

Mimo iż od ponad 20 lat istnieje możliwość przekazywania historycznej prawdy dotyczącej wielokulturowych regionów Polski, wiele wątków z przeszłości Górnego Śląska ciągle jeszcze pozostaje nieznanymi nawet dla dużej części jego mieszkańców. Atlas Górnego Śląska, przedstawiający w formie graficznej najważniejsze zagadnienia z XX-wiecznej historii regionu, jest wydawnictwem, jakiego na rynku nie było od wielu dziesięcioleci. Ze względu na prezentowane w nim treści przyczyni się on do popularyzacji wielokulturowej przeszłości regionu, prezentując przy tym w atrakcyjnej, graficznej formie wydarzenia, które wpłynęły na losy setek tysięcy mieszkańców regionu. Atlas zawiera ok. 35 map przedstawiających w graficznej formie najważniejsze wydarzenia w XX-wiecznej historii regionu. Atlas zwraca uwagę również na sferę spraw delikatnych i ważnych w Polsce aktualnie, poszerzając tym samym wiedzę historyczną jej odbiorców na temat zawitych losów regionu. Wydarzenia przełomu lat 80-tych i 90-tych, spotkanie w Krzyżowej i późniejsze podpisanie polsko-niemieckiego traktatu granicznego, to wydarzenia, które ukształtowały dzisiejszy charakter Górnego Śląska i niesłusznie popadły w zapomnienie. Wśród ważnych momentów z przeszłości Górnego Śląska przedstawiona została m.in. sytuacja językowa w regionie w pierwszych dziesięcioleciach XX w. (czyli przed wielkimi ruchami migracyjnymi), sytuacja gospodarcza przed I wojną światową, walki w okresie powstań śląskich, wyniki plebiscytu, w ramach którego mieszkańcy Górnego Śląska mieli opowiedzieć się za przynależnością do państwa polskiego lub niemieckiego. Także mniej znane wątki z okresu kształtowania się granicy polsko-czechosłowackiej na Śląsku Cieszyńskim zostały uwzględnione w ramach planowanego wydawnictwa. Duża część atlasu poświęcona jest funkcjonowaniu regionu w granicach dwóch państw w okresie międzywojennym. Tak, więc obok kuriozów granicznych na wytyczonej w 1921 r. granicy polsko-niemieckiej w regionie, w formie graficznej przedstawiona została m.in. komunikacja w podzielonym granicą regionie, niezrealizowane propozycje podziału Górnego Śląska po I wojnie światowej, życie mniejszości narodowych, sytuacja wyznaniowa, zmiany nazw miejscowych w okresie hitlerowskim oraz wyniki wyborów w polskiej i niemieckiej części regionu. Forma map dostosowana jest do głównego odbiorcy, czyli młodzieży szkolnej.

Broszura informacyjna DWPN

W ramach rozpoczętego w 2011 roku nieustającego podnoszenia wizerunku DWPN, wydrukowano przy współpracy Instytutu Stosunków Kulturalnych z Zagranicą 2013 roku broszurę informacyjną DWPN. Broszura informacyjna, jako klasyczne medium pracy publicznej, posługuje się zróżnicowanym,

ale zarazem jasnym przekazem przedstawiania działalności DWPn. Broszura ta nosząca tytuł „Jeden Dom – Dwa Narody” podzielona jest na kilka rozdziałów: Historia i Tradycja, Kultura w dialogu, Historia i dziedzictwo, Edukacja - Przyszłość – Rozwój oraz Region w Europie, przedstawia szeroką działalność naszej organizacji. Celem tej publikacji jest poinformowanie oraz pozyskanie jak największej liczby odbiorców, co przekłada się na rozpowszechnianie wiedzy o DWPn oraz pozyskiwanie nowych odbiorców i uczestników projektów.

Obszar VI

Szkolenia i doradztwo – projekty unijne

Działalność Regionalnego Ośrodka EFS w województwie opolskim w roku 2013

Okres realizacji: 1 stycznia 2013 r. – 31 grudnia 2013 r.

Działania:

W roku 2013 zintegrowane działania informacyjno-promocyjne, animacji, doradztwa i szkoleń skierowane do potencjalnych projektodawców oraz beneficjentów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z regionu województwa opolskiego, kompleksowo przyczyniły się do udzielenia pomocy przy wdrażaniu i aplikowaniu o środki EFS. Wszystkie usługi były dostosowane do bieżącego zapotrzebowania klientów Ośrodka -beneficjentów PO KL.

W związku z tym w 2013 r. Ośrodek zrealizował wszystkie założone rezultaty:

Szkolenia: przeprowadzono 37 dni szkoleniowych, dot. procedur związanych z aplikowaniem o środki w ramach POKL, (możliwości pozyskiwania środków, kwalifikowalność kosztów EFS, procedury raportowania i rozliczania Projektów w EFS, monitoring, kontrola projektów EFS) oraz szkolenia specjalistyczne z zakresu zagadnień prawnych np.: Pomoc publiczna w projektach EFS, Prawo Zamówień Publicznych w projektach EFS.

W szkoleniach uczestniczyło łącznie 470 osób.

Doradztwo: udzielono 505 godzin doradztwa kluczowego w zakresie procedur aplikowania o środki EFS, realizacji projektów oraz rozliczania otrzymanych dotacji.

86 godzin przeznaczono na doradztwo specjalistyczne z zakresu Pomocy Publicznej oraz Prawa Zamówień Publicznych w projektach PO KL. Przeprowadzono również 23 wizyty wspierające projekty PO KL.

Animacja: w 2013 r. utworzono 3 partnerstwa na rzecz rozwoju oraz 7 partnerstw projektowych. Dodatkowo Animator wsparł 8 partnerstw na rzecz rozwoju.

Informacja i promocja: w 2013 r. zorganizowano 22 spotkania informacyjne, w których uczestniczyło 2451 osób. W ramach promocji ośrodka wydano 500 ulotek oraz zamieszczono 7 artykułów prasowych.

Łącznie działaniami Ośrodka objęto:

1. Organizacje pozarządowe - 231 osoby ze 143 instytucji.
2. Szkoły: podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne, placówki edukacyjne w tym przedszkolne – 134 osoby z 110 instytucji.
4. Jednostki Samorządu Terytorialnego – 326 osób ze 150 instytucji.
5. Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – 86 osób z 57 instytucji.
6. Inne podmioty – 198 osób ze 120 instytucji.

W ramach zadań zleconych IP 15%w IV kwartale 2013 r. przeprowadzono konkurs „Moja przyszłość w Opolskiem” Konkurs: plastyczny, literacki i filmowy skierowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu województwa opolskiego.

W ramach konkursu przeprowadzono kampanię promocyjną w mediach (ogłoszenia w prasie o zasięgu lokalnym) oraz wysyłkę seryjną do JST na terenie województwa opolskiego, za pośrednictwem, której przesłano do szkół plakaty i ulotki promujące konkurs.

Łącznie spłynęło 119 prac plastycznych, 16 esejów oraz 2 filmy.

W dniu 3 grudnia 2013 r. odbyło się posiedzenie Jury konkursów. Do każdego z konkursów zaproszono dwóch ekspertów specjalizujących się w danej dziedzinie.

W konkursie plastycznym prace oceniali pracownicy Zespołu Szkół Plastycznych w Opolu. W konkursie literackim Jurorami byli Dziennikarz NTO oraz pracownik Instytutu Historii UO. W związku z tym, iż w konkursie filmowym przesłano dwa filmy, Zespół ROEFS postanowił nie zwoływać obrad Jury, a jedynie wyróżnić twórców obu filmów.

Laureatom i szkołom, w których się uczą przyznano nagrody rzeczowe, m.in. tablety i aparaty fotograficzne.

Gmina Chrzastowice - aktywnym uczestnikiem partycypacji społecznej Poddziałanie 5.4.2 PO KL/EFS

Termin realizacji: 1 września 2013 r. – 31 sierpnia 2014 r.

Cel projektu: Wypracowanie modelu konsultacji społecznych przez Gminę Chrzastowice przy współpracy z NGO w okresie od 01 września 2013 r. do 31 sierpnia 2014 r.

Grupa docelowa

- 16 osób zatrudnionych w Urzędzie Gminy Chrzastowice;
- 15 przedstawicieli NGO z terenu Gminy Chrzastowice;

Działania podjęte do końca roku 2013:

1. Organizacja szkoleń.

Wsparcie szkoleniowe przewidywało 2 moduły, dla każdej z grup z tematyki:

- szkolenie z zakresu upowszechniania narzędzi i technik KS (3 dni szkoleniowych po 8 h lek.),
- szkolenie z zakresu profesjonalnej moderacji procesu KS (3 dni szkoleniowych po 8 h lek.).

Uczestnikami szkoleń (31 osób- K 16 i M 15) byli zarówno przedstawiciele JST 16 (11 Ki 5M) jak i NGO (15 K5iM10). Dzięki temu możliwa była wymiana doświadczeń, co znacznie usprawniło tworzenie dokumentów publicznych i przyczyniło się do nawiązania i wypracowania wspólnej płaszczyzny współpracy.

Zakres szkoleń obejmował m.in. zagadnienia:

- zasady właściwego przeprowadzania KS ,
- metody/narzędzia/techniki konsultacji,
- uchwała w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji,
- konsultacje programu współpracy organizacji pozarządowych z AP– zakres i tryb.
- elementy profesjonalnej moderacji spotkań/KS

2. Wsparcie doradcze.

Ze względu na charakter projektu, że doradztwo świadczone było w obszarze narzędzi oraz technik Konsultacji Społecznych, miało charakter doradztwa indywidualnego jak i grupowym. Doradztwo miało charakter doradztwa ad hoc, dzięki czemu ten typ wsparcia miał charakter odpowiedzi na konkretne problemy.

3. Zaplanowanie i wdrożenie procesu konsultacji społecznych 2 dokumentów.

W ramach zadania KS poddany został dokument „Roczny Program Współpracy Gminy Chrzastowice z NGO i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pp. na rok 2014”.

I etap: Przygotowanie do konsultacji społecznych:

II etap: Informowanie o konsultacjach społecznych

III etap: Zasięganie opinii